

Brusel 24. června 2026
(OR. en)

10464/26

Interinstitucionální spis:
2025/0543 (COD)

RECH 278
COMPET 761
IND 409
MI 625
EDUC 267
TELECOM 311
ENER 392
ENV 719
CLIMA 325
AGRI 492
TRANS 415
SAN 474
BIOTECH 78
CADREFIN 288
CODEC 1162

POZNÁMKA K BODU „A“

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Rada
Předmět:	Balíček Horizont Evropa: rámcový program pro výzkum a inovace 2028–2034 Rámcový program a pravidla pro účast a šíření výsledků – částečný obecný přístup

Delegace naleznou níže revidované znění vypracované předsednictvím.

Veškeré referenční částky závisejí na uzavření jednání o víceletém finančním rámci.

Ustanovení v závorkách jsou z částečného obecného přístupu vyloučena.

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa na období 2028–2034 a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků a zrušuje nařízení (EU) 2021/695

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 173 odst. 3, čl. 182 odst. 1, článek 183, čl. 188 druhý pododstavec a čl. 322 odst. 1 písm. a) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru¹,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů²,

s ohledem na stanovisko Účetního dvora (1),

v souladu s řádným legislativním postupem,

¹ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

² Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Cílem Unie je upevnit svou vědeckou a technologickou základnu posílením Evropského výzkumného prostoru (EVP), ve kterém se výzkumní pracovníci, vědecké poznatky a technologie volně pohybují, a motivovat ke zvyšování konkurenceschopnosti, mimo jiné v oblasti průmyslu, a zároveň podporovat veškeré výzkumné a inovační činnosti v zájmu plnění strategických priorit a závazků Unie, které v konečném důsledku směřují k podpoře míru, hodnot Unie a dobrých životních podmínek pro její obyvatele. V této souvislosti by měl další rozvoj EVP přispět k účinnému uplatňování volného pohybu znalostí, výzkumu a inovací jakožto „páté svobody“ Unie.
- (2) V zájmu dosažení vědeckého, technologického, hospodářského, environmentálního a společenského dopadu a maximalizace přidané hodnoty investic Unie do výzkumu a inovací by Unie měla investovat do výzkumu a inovací prostřednictvím rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont Evropa na období 2028–2034 (dále jen „program“), který by měl posílit vedoucí postavení a excelenci v oblasti vědy a technologií, konkurenceschopnost, odolnost a suverenitu, udržitelnost a sociální soudržnost.
- (2a) Program by měl podporovat vytváření, lepší šíření a předávání excelentních znalostí, inovací a technologií v Unii, podporovat profesní dráhy ve výzkumu, přilákat a udržet talenty na všech úrovních a přispívat k plnému zapojení talentové základny Unie, usnadňovat kooperativní vazby a posilovat dopad výzkumu a inovací při rozvoji, podpoře a provádění politik Unie, podporovat a posilovat zavádění a využívání inovativních a udržitelných řešení v Unii a zabývat se evropskými a celosvětovými výzvami, a to v úzké synergii s Evropským fondem pro konkurenceschopnost. Pozornost by měla být věnována specifickým potřebám vyplývajícím z geopolitických výzev.
- (3) [Program by měl být úzce propojen s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) [XXX]* [Evropský fond pro konkurenceschopnost]³ tím, že učiní z výzkumu a inovací středobod unijní ekonomiky a unijní investiční strategie.]

³ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

- (4) Cílem Unie by dále mělo být odstranění nerovností, podpora rozmanitosti, začlenění a genderové rovnosti, jakož i boj proti diskriminaci v souladu s články 8 a 10 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) a Listinou základních práv Evropské unie.
- (4a) Program by měl aktivně prosazovat využívání výsledků výzkumu financovaného z veřejných prostředků a vědeckých poznatků v procesech tvorby politik na všech úrovních v zájmu podpory fakticky podložených veřejných politik. Zvláštní důraz by měl být kladen na zajištění toho, aby vědecké poznatky byly přístupné a relevantní pro osoby s rozhodovací pravomocí i občany.
- (4b) Program by měl podporovat integraci společenských a humanitních věd zohledněním jejich aspektů ve všech složkách a ve všech fázích programování a včasným monitorováním společenských a humanitních věd a podáváním zpráv o nich ve financovaných výzkumných a inovačních činnostech.
- (5) Aktuální zkušenosti s rychlými změnami hospodářského, sociálního a geopolitického prostředí ukazují, že je zapotřebí, aby víceletý finanční rámec Unie a jeho výdajové programy byly flexibilnější. Za tímto účelem a v souladu s cíli programu by financování mělo náležitě zohledňovat vyvíjející se politické potřeby a priority Unie formulované v příslušných dokumentech Komise, usneseníh Evropského parlamentu a závěrech Rady a zároveň zajišťovat dostatečnou předvídatelnost při plnění rozpočtu.
- (6) Pravidla pro účast a pro šíření výsledků programu včetně postupů hodnocení jsou navržena tak, aby dále zjednodušila přístup, zvýšila otevřenost a maximalizovala dopad financování Unie. Klíčovou úlohu při zjednodušování přístupu a posilování otevřenosti by měla plnit národní kontaktní místa, a to prostřednictvím cílené komunikace a šíření výsledků programu Horizont Evropa mezi potenciálními žadateli, včetně nových účastníků a nových cílových skupin, čímž přispějí k inkluzivní účasti a lepší kvalitě návrhů. Komise by měla sít národních kontaktních míst podporovat a spolupracovat s ní s cílem zvýšit soudržnost a účinnost služeb v celé Unii.

- (7) Program by měl přispět ke zvýšení veřejných i soukromých investic do výzkumu a inovací v členských státech, a měl by tak pomoci dosáhnout cíle, aby celkové investice do výzkumu a vývoje činily nejméně 3 % hrubého domácího produktu (HDP) Unie, a přispět k odstranění rozdílů v oblasti inovací v rámci Unie a vzhledem ke světovým konkurentům. Investice členských států do výzkumu a inovací by měly být posuzovány s pomocí evropského semestru – rámce pro koordinaci hospodářských a rozpočtových politik, politik zaměstnanosti a sociálních politik v Unii. K naplnění tohoto cíle bude nezbytné, aby členské státy a soukromý sektor doplnily program vlastními posílenými investicemi v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Unie dosahuje stálého pokroku ve zvyšování investic do výzkumu a vývoje, ale zaostává za ostatními světovými lidry. Výše zmíněným 3% cílem, který byl stanoven před více než dvaceti lety, byl uznán význam výzkumu a vývoje coby stavebních kamenů znalostní společnosti a klíčové hnací síly dlouhodobého hospodářského růstu, produktivity a globální konkurenceschopnosti. Ačkoli tento cíl povzbudil vícero členských států, aby si vytyčily vlastní mety v oblasti intenzity výzkumu a vývoje, přetrvávají značné rozdíly, protože své investiční ambice splnilo nebo překročilo jen několik málo zemí.
- (8) Při klasifikaci výzkumných a inovačních činností podle úrovně jejich technologické vyspělosti, vývoje produktů a demonstračních činností a při vymezování typů akcí dostupných ve výzvách k podávání návrhů by měly být v relevantních případech zohledněny definice OECD týkající se úrovně technologické připravenosti. Granty by neměly být udělovány na akce, jejichž činnosti jdou nad TRL 8.

- (9) Jedním z klíčových nástrojů pro provádění priorit Unie v oblasti výzkumu a inovací jsou evropská partnerství. Oblasti pro evropská partnerství by měly být vymezeny na základě pokynů poskytnutých Radou nebo případně poradními orgány Rady. V zájmu řešení roztříštěnosti a překrývání by se evropská partnerství měla řídit strategickým přístupem založeným na portfoliu, aby se zvýšila soudržnost, zajistila doplňkovost a optimalizovalo se využívání zdrojů Unie. Členské státy by měly hrát důležitou úlohu při určování, výběru a rozvoji portfolia evropského partnerství a při jeho provádění. Určení portfolia by mělo být uzavřeno dostatečně včas na začátku programového období, aby bylo možné přijímat vnitrostátní a regionální rozhodnutí o investicích. Evropská partnerství by měla být založena na strategických programech výzkumu a inovací, které odrážejí priority Unie a převádějí je do konkrétních akcí v celém hodnotovém řetězci, zejména do činností a strategií zaměřených na uvádění na trh, které by měly být podporovány z jiných zdrojů, jako je např. ECF. Zřizovací dokumenty by měly poskytnout jasný a právně podložený rámec pro spolupráci mezi partnery, včetně jejich příslušných úloh, práv a povinností, přičemž podrobnější právní a finanční ujednání, zejména pokud jde o příspěvky od jiných partnerů než Unie, by měly být případně stanoveny v doplňkových dohodách.
- (9a) Aby bylo zajištěno účinné, účelné a transparentní provádění, monitorování a hodnocení programu, měly by být akce v rámci evropských partnerství prováděny prostřednictvím jednotných udělovacích řízení, která zahrnují výzvu k podání nabídek, hodnocení, výběr a monitorování. Jednotná udělovací řízení by měla snížit administrativní zátěž a roztříštěnost provádění pro příjemce a usnadnit komplexní monitorování a shromažďování údajů, a tím posílit odpovědnost a zvýšit transparentnost.
- (9b) Mezi partnery mimo Unii může patřit veřejný nebo soukromý sektor; v případech, kdy jsou taková partnerství uzavřena se zastupujícími organizacemi (např. průmyslovými sdruženími), by členové těchto organizací měli být pro účely evropského partnerství rovněž považováni za partnery.

- (9c) V zájmu zajištění soudržného přístupu k evropským partnerstvím zohledňujícího celý životní cyklus by každé partnerství mělo zahrnovat *ex ante* strategii ukončení a opatření pro postupné ukončení financování z rámcového programu. Tyto strategie by měly poskytnout výhledové úvahy o tom, jak lze cíle, činnosti a výsledky partnerství zachovat, transformovat nebo ukončit nad rámec podpory Unie, zajistit řádný přechod a zachování klíčových výsledků a zároveň umožnit případné pokračování činností prostřednictvím jiných programů Unie, vnitrostátního financování nebo soukromých investic.
- (10) [Evropská partnerství, a to i ve formě společných podniků, by jako základní nástroj pro zajištění zapojení průmyslu a investic do kolaborativního výzkumu a inovací měla přispívat ke specifickým politickým cílům jednotlivých oblastí politiky Evropského fondu pro konkurenceschopnost a v případě potřeby by měla být jeho prostřednictvím podporována k dosažení těchto cílů.]
- (12a) V nařízení 2021/695 byly stanoveny oblasti pro mise EU týkající se změny klimatu, rakoviny, obnovy oceánů, zdraví půdy a rozvoje klimaticky neutrálních a inteligentních měst, a to s ambicí řešit tyto výzvy pomocí jasných a časově vymezených cílů. Mise EU by měly urychlit vývoj, rozšiřování a zavádění inovativních řešení a pomoci vytvořit hlavní trhy pro nové produkty a služby. Po několika letech investic do výzkumu a inovací s cílem vyvinout potřebné průlomové technologie, služby, produkty a sociální inovace je načasе zajistit zavádění a využívání nejlepších řešení. Jedinečnou možnost, jak zajistit pokrytí celého hodnotového řetězce a dosažení cílů misí, představují oblasti politiky Evropského fondu pro konkurenceschopnost. Přetrvávající potřeby v oblasti výzkumu a inovací by měly být nadále začleňovány do budoucích pracovních programů pro kolaborativní výzkum a inovace, které mají být podporovány tímto programem do roku 2030, nicméně mělo by se usilovat o aktivní zavádění na vyšších úrovních technologické připravenosti prostřednictvím nástrojů Evropského fondu pro konkurenceschopnost a dalších programů Unie. Podpora výzkumných a inovačních činností týkajících se Nástroje pro Nový evropský Bauhaus (NEB) v rámci programu Horizont Evropa by měla být doprovázena akcemi zaměřenými na zavádění v rámci jiných programů Unie.

- (13) Evropská rada pro výzkum (ERV) by měla poskytovat atraktivní a flexibilní financování, aby jednotliví talentovaní a tvůrčí výzkumní pracovníci – s důrazem na začínající kariéru – mohli hledat nejslibnější cesty v neprobádaných oblastech vědy napříč všemi obory. Tento závazek k výzkumu zdola nahoru, iniciovanému výzkumnými pracovníky, vybranému prostřednictvím celounijní soutěže založené výhradně na kritériu excelence a otevřenému talentům bez ohledu na státní příslušnost nebo původ, má zásadní význam pro posílení Evropy jako předního světového centra výzkumu a inovací a pro další přilákání a udržení nejschopnějších světových mozků. ERV by měla i nadále vypracovávat a posilovat informační iniciativy a iniciativy v oblasti spolupráce s cílem více se zviditelnit mezi nejlepšími výzkumnými pracovníky v Unii i z ostatních částí světa.
- (14) V globální ekonomice založené na znalostech by dlouhodobá konkurenceschopnost Unie, její vedoucí postavení v oblasti vědy a technologií a schopnost řešit evropské a globální výzvy měly záviset zejména na její schopnosti rozvíjet, přilákat a udržet vysoce kvalifikované a – při zohlednění bezpečnosti – mezinárodně propojené výzkumné pracovníky v celé Unii. Strategické investice do vynikajících výzkumníků, do jejich vzdělávání, mobility a kariérních vyhlídek v rámci akademické obce i mimo ni jsou nezbytné pro podporu průlomů ve vědě vedoucích k inovacím, hospodářské, společenské a environmentální odolnosti a celospolečenskému blahobytu. V souladu se zásadami Evropské charty pro výzkumné pracovníky jsou nástrojem k dosahování tohoto cíle akce „Marie Curie-Skłodowska“ (MSCA). Program by měl posílit vazby mezi organizacemi provádějícími výzkum, univerzitami a dalšími vysokoškolskými institucemi a institucemi odborné přípravy a inovačními ekosystémy včetně soukromého sektoru. Měl by přispět k dokončení Evropského výzkumného prostoru a k rozvoji synergií s Evropským prostorem vzdělávání v jeho rozměru vysokoškolského vzdělávání, mimo jiné prostřednictvím aliancí Evropských univerzit a programu Erasmus+. To by mělo podpořit rozvoj kapacity evropského odvětví vysokoškolského vzdělávání z hlediska schopnosti konkurovat globálním protějškům, a to prostřednictvím spolupráce, podpory, přilákání a udržení talentů a mobilizace více soukromých investic.

- (14a) Akce „Marie Curie-Skłodowska“ by měly přispívat k atraktivitě všech členských států EU jako předních světových destinací pro výzkum a inovace založené na excelenci a zároveň zajišťovat rovné zacházení a srovnatelnou paritu kupní síly pro výzkumné pracovníky akcí „Marie Curie-Skłodowska“ bez ohledu na zemi, v níž provádějí svůj výzkum. Proto by na provádění akcí „Marie Curie-Skłodowska“ mělo být odpovídajícím způsobem stanoveno zjednodušené vykazování nákladů. Opravné koeficienty pro jednotlivé země a výše příspěvků na živobytí by měly být každé dva roky aktualizovány na základě nejnovějších dostupných údajů Eurostatu, aby se zohlednily rozdíly v nákladech a životní úrovni. Na opravné koeficienty pro členské státy EU a přidružené třetí země lze použít minimální prahovou hodnotu.
- (14b) Činnosti v rámci kolaborativního výzkumu a inovací by měly zajistit vyvážený přístup mezi akcemi zdola nahoru a předem definovanými tématy. V zájmu zachování dlouhodobé vize vedoucího postavení Unie v oblasti výzkumu a inovací mohou být akce zdola nahoru podporovány také prostřednictvím rozsáhlých kolaborativních iniciativ řízených výzkumnými pracovníky. Aby se vyvážila roztržitost vědy, měly by náležitě zohlednit potřebu shromažďovat excelenci v celé EU a podporovat nové vzorce spolupráce tím, že propojí dobře zavedená i vznikající centra excellence.

- (15) Evropská rada pro inovace (ERI) by měla podněcovat inovace v oblasti hlubokých technologií vytvářející tržní příležitosti. Měla by tyto inovace v oblasti hlubokých technologií svými nástroji identifikovat, rozvíjet a zavádět. Prostřednictvím soudržné a modernizované podpory by ERI měla zaplnit vakuum v oblasti veřejné podpory a soukromých investic pro průlomové technologie a inovace v oblasti hlubokých technologií. Cílem ERI by mělo být prostřednictvím svých nástrojů překlenout, integrovat a urychlit cestu inovátorů od výzkumu na trh a umožnit, aby Unie disponovala předními společnostmi v nově vznikajících technologických oblastech, a splnila tak své sociální a hospodářské cíle a vyhnula se závislosti na jiných regionech světa. Zvláštní pozornost by měla být věnována podpoře přelomových startupů a startupů v oblasti hlubokých technologií vedených ženami a mladými lidmi a usnadňování jejich přístupu k financování a mentorství. ERI by měla podporovat vysoce rizikové inovace s vysokým potenciálem a společnosti, které vykazují taková technologická, vědecká, finanční, manažerská nebo tržní rizika, že zatím nejsou považované za financovatelné bankami, a proto nemohou z trhu získat potřebnou výši investic, aby byly globálně konkurenceschopné. To by mělo zahrnovat jak „otevřený“ přístup (zdola nahoru), tak přístup reagující na „výzvy“, v koordinaci s Evropským fondem pro konkurenceschopnost a jeho oblastmi politiky. Přístup ERI by měl zahrnovat prvky pro proaktivní řízení výzev, jako jsou vysoce rizikové projekty, které jsou podporovány ve fázích nebo ukončovány v rámci portfoliového přístupu pod dohledem programových manažerů, a měl by umožňovat inovativní zadávání veřejných zakázek. Tento přístup ERI by měl být rozšířen na podporu startupů v oblasti obrany a dvojího užití a jejich rozšiřování a měl by se plně doplňovat s Nástrojem InvestEU Evropského fondu pro konkurenceschopnost, s oblastí politiky Evropského fondu pro konkurenceschopnost „Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír“ a s činnostmi Programu EU pro inovace v oblasti obrany (EUDIS) a CASSINI (iniciativa pro podnikání v kosmickém odvětví). Provádění by mělo probíhat v synergii s Evropským fondem pro konkurenceschopnost. V případě činností ERI souvisejících s obranou by toto mělo zahrnovat pravidelné sdílení informací s programovým výborem ve složení odpovědném za oblast „Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír“, aby se zajistilo posílení konkurenceschopnosti evropské technologické a průmyslové základny obrany. To by mělo rovněž zahrnovat plný soulad s ustanoveními Evropského fondu pro konkurenceschopnost týkajícími se zřízení a kontroly způsobilých subjektů, aby byly zajištěny bezpečnostní a obranné zájmy Unie a jejích členských států.

- (15a) Koncepce programu Plug-in ERI a certifikace regionálních, vnitrostátních a unijních financujících subjektů a programů pro Plug-in ERI by měly být prováděny s minimální administrativní zátěží pro žádající programy a měly by pro potenciální žadatele představovat jasnou přidanou hodnotu.
- (15b) Ve všech fázích provádění by měla být zajištěna doplňkovost a součinnost mezi fondem ERI a Evropským fondem pro konkurenceschopnost. Nástroj InvestEU ECF by měl být prováděn zejména prostřednictvím rozpočtových záruk pro sdílení rizik a prostřednictvím finančních nástrojů, a to prováděcími partnery odpovědnými přímo nebo prostřednictvím finančních zprostředkovatelů za výběr investic. Nástroj InvestEU ECF může podporovat jakékoli ekonomicky životaschopné konečné příjemce a investice v kterékoli fázi jejich vývoje, od startupů (počáteční financování a počáteční růst) až po scaleupy, a všechny technologie včetně technologií průlomových. Podpora Unie převáděná konečným příjemcům může mít různé formy, např. půjčky, záruky, kvazikapitálové a kapitálové investice. Fond ERI by měl společně poskytovat přímou kapitálovou investiční podporu. Investiční rozhodnutí fondu ERI by měla obsahovat posouzení, aby se zajistilo, že fond ERI bude investovat do konečných příjemců (obvykle startupů v oblasti hlubokých technologií), kteří nemohou uspokojit všechny své potřeby financování z tržních zdrojů nebo z Evropského fondu pro konkurenceschopnost z důvodu míry rizika spojeného s novými technologiemi nebo novými trhy. Služby ERI napomáhající zakládání a rozvoji podniků mohou poskytovat nefinanční podporu příjemcům ERI i konečným příjemcům a zaměřovat se na jejich specifické potřeby týkající se inovací v oblasti hlubokých technologií a přelomových inovací, zatímco projektové poradenství Evropského fondu pro konkurenceschopnost může poskytovat rozsáhlejší poradenské služby na podporu širší škály příjemců. Měly by být vytvořeny synergie, aby koneční příjemci nástroje ERI Accelerator a fondu ERI mohli být ve své fázi rozšiřování financování z Nástroje InvestEU ECF, pokud splní podmínky. Tato doplňkovost bude zajištěna například spoluprací Poradního výboru pro Nástroj InvestEU ECF a výboru ERI.
- (16) Financování scaleupů z oblasti hlubokých technologií v rámci Evropského fondu pro scaleupy oznámené ve Strategii pro startupy a scaleupy a existující v době vstupu tohoto nařízení v platnost by mělo být prováděno za podmínek dohodnutých ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027. Veškeré financování scaleupů v rámci víceletého finančního rámce na období 2028–2034 by mělo probíhat v rámci Evropského fondu pro konkurenceschopnost.

- (17) Společné výzkumné středisko (JRC) by politikám Unie mělo dále poskytovat nezávislou vědeckou a technickou podporu, a to v průběhu celého politického cyklu. Přímé akce JRC by měly být prováděny pružným, efektivním a transparentním způsobem s přihlédnutím k politickým potřebám Unie a příslušným potřebám členských států a dalších uživatelů JRC, a to se zajištěním ochrany finančních zájmů a strategické autonomie Unie. [Společné výzkumné středisko by mělo i nadále generovat další zdroje, které může využívat na podporu svých vědeckých a technických činností.]
- (18) Program by měl zajistit účinné prosazování a ochranu všech hodnot a zásad Evropského výzkumného prostoru a Paktu pro výzkum a inovace⁴. Program by měl především zajistit účinné prosazování rovných příležitostí pro všechny a uplatňování genderového hlediska, včetně automatického začleňování genderového rozměru do obsahu výzkumu a inovací. Měl by usilovat o řešení příčin genderové nerovnosti. Zvláštní pozornost by měla být věnována zajišťování genderové vyváženosti v hodnotících panelech a jiných příslušných poradních orgánech, jako jsou rady a odborné skupiny.
- (19) Program by měl podporovat ekosystém evropských výzkumných a technologických infrastruktur, přispívat ke strategickým prioritám a politikám Unie a poskytovat evropskou přidanou hodnotu prostřednictvím soudržného dlouhodobého plánování a koordinovaných investic s členskými státy. Měla by být řádně zohledněna činnost Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury (ESFRI) (a jakéhokoli dalšího strategického fóra pro technologické infrastruktury). Cílem příspěvku až do výše 20 % nákladů na výstavbu nebo významnou modernizaci je podpořit soudržné portfolio výzkumných a technologických infrastruktur v zájmu Unie, které doplní infrastruktury členských států s cílem podpořit vědeckou a technologickou excelenci a konkurenceschopnost, a to podporou kontinuity výzkumu a inovací od základního výzkumu a výzkumu motivovaného zvědavostí směrem k aplikovanému výzkumu až po společenské a tržní využití.

⁴ Doporučení Rady (EU) 2021/2122 ze dne 26. listopadu 2021 o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě (Úř. věst. L 431, 2.12.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

- (20) Program by měl provádět konkrétní opatření na podporu budování kapacit [v zemích rozšiřování účasti] a posilovat kooperativní vazby a zhodnocování poznatků napříč Unií, čímž se zvýší výzkumný a inovační potenciál [v zemích rozšiřování účasti a v zemích procházejících transformací], což povede k soudržnějšímu a integrovanějšímu evropskému systému výzkumu a inovací a přispěje k dosažení cíle investovat do výzkumu a vývoje alespoň 3 % HDP. Cílem těchto opatření by rovněž bylo podpořit růst výzkumné a inovační kapacity soukromých subjektů s cílem směřovat přechod k vyšší intenzitě výzkumu, vývoje a inovací v zemích rozšiřování účasti a v zemích procházejících transformací. Podpora v rámci těchto opatření by měla podporovat trvalou vzestupnou konvergenci výzkumných a inovačních kapacit a vycházet z pokroku dosaženého zeměmi v zájmu jejich soustavného rozvoje. Tento pokrok by měl být pravidelně posuzován na základě objektivních údajů v rámci strategického procesu programu s cílem poskytnout jasnou cestu k případnému vyřazení ze složky na rozšíření účasti. [Způsobilé členské státy z období 2021–2027 by měly být po celou dobu trvání programu rozděleny do dvou skupin, a to na základě srovnávacího indexu inovací a podílu relativního finančního výnosu na hrubém národním důchodu (HND) podle těchto kritérií: i) „země procházející transformací“ vykazují srovnávací index inovací (za období 2023–2025) vyšší než 75 % unijního průměru a kladný podíl relativního finančního výnosu na HND v rámci programu Horizont Evropa (za období 2021–2025); ii) „země rozšiřování účasti“, všechny ostatní způsobilé členské státy v období 2021–2027.]

- (21) Jelikož se uznává přínosnost mezinárodní spolupráce při řešení společných technologických, hospodářských, environmentálních, sociálních i jiných problémů, program by měl podporovat spolupráci se třetími zeměmi. Mezinárodní spolupráce by měla být založena na sdílených hodnotách a zásadách a přispívat k posílení konkurenceschopnosti, svrchovanosti a excelence Unie v oblasti výzkumu a inovací, včetně její úlohy v globální vědecké diplomacii a její schopnosti přilákat a udržet si nejlepší talenty z celého světa. Středobodem tohoto přístupu by měly být geopolitické úvahy, včetně hospodářské bezpečnosti a bezpečnosti výzkumu, a měly by být zvažovány různé stupně spolupráce na základě celkového vyhodnocení přínosnosti pro Unii z hlediska řešení jejích priorit a globálních výzev, přičemž by měly být chráněny hodnoty a zájmy Unie, čímž by se aktivně a strategičtějším způsobem prohloubila spolupráce s důvěryhodnými podobně smýšlejícími zeměmi ve prospěch obou stran. Nejkomplexnější formou spolupráce by mělo zůstat úplné nebo částečné přidružení k programu. Třetí země by měly rovněž zahrnovat kategorii evropských mikrostátů (Andorrské knížectví, Monacké knížectví, Republika San Marino a Vatikánský městský stát), pokud jsou s daným státem v platnosti příslušné mezinárodní dohody, přičemž je třeba dodržet podmínky stanovené v těchto dohodách. U činností ERI v oblasti obrany by měly být pro financování způsobilé pouze subjekty usazené ve třetích zemích účastnících se Evropského fondu pro konkurenceschopnost v souvislosti s obrannými činnostmi podle článku 50. Při rozhodování o účasti třetích zemí je třeba respektovat příslušné výsady Evropského parlamentu, Rady a Komise podle článku 218 Smlouvy o fungování EU.

- (22) Pro posílení strategické autonomie Unie a zajištění dlouhodobě udržitelného hospodářského růstu je nezbytné posílit její globální konkurenceschopnost a zároveň chránit její strategická aktiva, technologie a zájmy, jak je uvedeno v Evropské strategii hospodářské bezpečnosti⁵. Článek 136 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 doplněný článkem 10 nařízení (EU) XXX [Evropský fond pro konkurenceschopnost] podporuje konkurenceschopnost Unie a chrání její hospodářskou bezpečnost. Použití těchto ustanovení pro účely programu by mělo poskytnout vhodný právní rámec, který v případě potřeby umožní stanovit zvláštní podmínky týkající se udělovacích řízení, které budou podporovat konkurenceschopnost založenou na excelentním výzkumu a inovacích a chránit zájmy a strategickou autonomii Unie, včetně opatření pro bezpečnost výzkumu zaměřených na zabezpečení výzkumných činností, personálu a institucí, omezení účasti nebo ochranu výsledků a zajištění soudržnosti a souladu se zvláštními pravidly v rámci oblastí Evropského fondu pro konkurenceschopnost. V případě potřeby by měl být uplatňován přístup založený na rizicích, aby se zajistilo, že rizika spojená s výzkumem a inovacemi budou identifikována, posuzována a řešena přiměřenými a účinnými opatřeními⁶. V souladu s článkem 136 finančního nařízení by se na vysoce rizikové dodavatele měla z bezpečnostních důvodů vztahovat omezení způsobilosti. Jakékoli omezení účasti partnerů ze zemí mimo EU nebo ze subjektů EU, které jsou částečně nebo zcela kontrolovány subjekty mimo EU, by mělo být upřesněno v příslušných částech pracovních programů. Komise by měla poskytnout odpovídající rámec, postupy, pokyny a podporu k zajištění jednotného, účinného a přiměřeného uplatňování požadavků na bezpečnost výzkumu ve všech fázích provádění programu, případně včetně bezpečnostního sebehodnocení a vstupního plánu řízení bezpečnosti, v němž budou uvedeny veškeré bezpečnostní nedostatky na straně žadatele.

⁵ Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě o „Strategii evropské hospodářské bezpečnosti“, JOIN(2023) 20 final, Brusel, 20.6.2023.

⁶ Doporučení Rady ze dne 23. května 2024 o posílení bezpečnosti výzkumu, C/2024/3510.

- (22a) Jádrem výzkumu a inovací světové úrovně jsou otevřenost, spolupráce a akademická svoboda. S rostoucím mezinárodním napětím a zvyšujícím se geopolitickým významem výzkumu a inovací je však bezpečnost evropského výzkumu stále křehčí. Nežádoucí přenos kritických znalostí a technologií, škodlivé vlivy třetích zemí na výzkum, jakož i porušování etiky a integrity mohou mít nepříznivý dopad na zájmy Unie nebo jeden či více členských států. Mohla by tak být ovlivněna bezpečnost Unie a jejích členských států nebo by mohly být porušeny hodnoty a základní práva Unie vymezené ve Smlouvě o fungování Evropské unie („Smlouva o fungování EU“) a v Listině základních práv Evropské unie („Listina“). V zájmu zachování a prosazování otevřené a bezpečné spolupráce je nezbytné, aby bylo odvětví výzkumu a inovací v Unii podporováno a oprávněno identifikovat, zmírňovat a řešit rizika, která mohou ohrozit bezpečnost evropského výzkumu a odolnost technologií nebo představovat rizika pro strategické výzkumné a technologické infrastruktury. To vyžaduje přiměřené a cílené uplatňování nástrojů rámcového programu stanovených v čl. 10 odst. 2 a 3 nařízení [ECF]. Uvedené záruky jsou nezbytné pro bezpečnou a co nejotevřenější spolupráci.
- (23) Vzhledem k rostoucím rizikům spojeným se změnou klimatu, přírodními nebezpečími, mimořádnými zdravotními událostmi a globálními zdravotními hrozbami, technologickými nehodami, vyvíjejícími se bezpečnostními hrozbami a dalšími narušeními je nezbytné posílit schopnost Unie a členských států předvídat krize a katastrofy, připravit se na ně a reagovat na ně. Program by měl podporovat výzkum, který posiluje zvládání rizika katastrof a řešení krizí, investuje do odolnosti vůči změně klimatu, zvyšuje odolnost základních společenských funkcí a buduje odolnější, bezpečnější a připravenější Unii v souladu s cíli Strategie unie připravenosti.
- (24) Činnosti by měly reflektovat význam řešení dramatického úbytku biologické rozmanitosti a přispívat k ochraně a obnově přírody, ekosystémů a jejich služeb. Začlenění environmentálních věd do činností je nezbytné k zabránění poškozování životního prostředí, k udržení čistého životního prostředí a k obnově zdravých ekosystémů, a to v souladu s přístupem „jedno zdraví“.

- (25) Program uznává změnu klimatu jako jednu z největších globálních společenských výzev a opatření v oblasti klimatu jako hnací sílu konkurenceschopnosti a odolnosti společností i životního prostředí. Činnosti by měly odrážet význam boje proti změně klimatu pro dosažení přechodu ke klimatické neutralitě v souladu s politikami a závazky Unie.
- (26) Je nezbytné zjednodušit provádění programu, zejména snížením administrativní zátěže pro příjemce a minimalizací rizika chyb, včetně požadavků na podávání zpráv, aby byla zajištěna jeho dostupnost a účinnost. Za tímto účelem by program měl případně využívat jednorázové částky. Je-li to odůvodněno zvláštními charakteristikami nebo cíli akce, mělo by být i nadále možné financování založené na úhradě skutečných způsobilých nákladů. V návaznosti na snahu z předchozích rámcových programů racionalizovat pravidla financování a poskytnout účastníkům jasné informace, aby bylo možno minimalizovat chyby, by se měly dále zjednodušit i úhrady osobních nákladů, a to navržením možnosti jednotkových nákladů na zaměstnance, pokud to pomůže snížit složitost pro účastníky a usnadní vykazování. Atraktivita možnosti osobních jednotkových nákladů by měla být zvýšena zajištěním spravedlivého krytí nákladů.
- (26a) Návrhy by měly i nadále být vybírány na základě hodnocení ze strany nezávislých externích odborníků. Proces hodnocení by měl být koncipován tak, aby byl vyloučen střet zájmů a podjatost včetně genderových předsudků. S cílem zjednodušit příjemcům proces podávání žádostí by měl být zvážen dvoufázový postup podávání žádostí, a to i v případech, kdy se na základě dostupných údajů očekává velký počet návrhů. Je-li to vhodné a odůvodněné spolehlivými údaji, měly by být anonymizované návrhy vyhodnoceny během první fáze hodnocení. Komise by v příslušných případech měla do procesu hodnocení nadále zapojovat nezávislé pozorovatele. Komise nebo příslušný financující subjekt by měly s ohledem na situaci v oblasti akce přijmout vhodná opatření s cílem nalézt vyvážené složení skupin odborníků a hodnotících panelů z hlediska dovedností, zkušeností a znalostí, včetně specializace, především v oblasti společenských věd a humanitních oborů, zeměpisné rozmanitosti a genderového hlediska.

- (27) Aby bylo možné vyhovět specifickému organizačnímu uspořádání, které je patrné zejména u činností v oblasti výzkumu a inovací, mělo by být možné vykazovat jako způsobilé náklady věcná plnění třetích stran. V rámci podpory zhodnocování výsledků by však mělo být vyjasněno, že se nebudou započítávat do příjmů akce.
- (28) S ohledem na posílení konkurenceschopnosti Unie a maximalizaci využívání výsledků obecně by příjemci měli vlastní výsledky spravovat v souladu s povinnostmi stanovenými v tomto nařízení, pokud jde o zhodnocování a šíření výsledků. Tyto povinnosti mohou být v případě potřeby upraveny v pracovním programu nebo grantové dohodě na základě politických hledisek včetně strategických zájmů Unie, jako je hospodářská bezpečnost, technologická suverenita a odolnost, avšak měly by zahrnovat požadavky na ochranu, zpřístupnění, zhodnocení a zveřejnění výsledků, pokud je to vhodné a odůvodněné, a to i prostřednictvím postupů otevřené vědy. Pro usnadnění a urychlení procesu zhodnocování by měly být zavedeny podpůrné nástroje a pomůcky v souladu se strategií Komise pro zhodnocování vypracovanou v rámci Evropského fondu pro konkurenceschopnost a s veškerou podporou a službami stanovenými v kapitole III uvedené strategie.
- (29) Jsou zapotřebí podpůrná opatření k posílení a lepšímu propojení inovačních ekosystémů. Tato soudržná a zefektivněná opatření by měla podporovat organizace a inovátory při vytváření a posilování konkurenceschopných, robustních a propojených inovačních ekosystémů a zlepšovat rámcové podmínky prostřednictvím spolupráce a výměny znalostí. Tato opatření by měla rovněž podporovat znalostní a inovační společenství Evropského inovačního a technologického institutu (EIT). Měla by propojovat vnitrostátní, regionální a místní ekosystémy, podporovat zhodnocování a využívání výsledků výzkumu a inovací a pomáhat překonat překážky na jednotném trhu, jako je roztržitost trhu, omezený přístup ke kapitálu a segmentované vnitrostátní kapitálové trhy, pomalé zavádění inovací a nedostatečné využívání veřejných zakázek na inovativní řešení.

- (29a) Vzhledem k transformačnímu potenciálu a rychle se vyvíjející povaze umělé inteligence (AI) by měl program zajistit flexibilní a na budoucnost zaměřený přístup, který bude podporovat odpovědné a etické využívání AI zaměřené na člověka v souladu se sdělením Komise „Evropská strategie pro umělou inteligenci ve vědě“ a platnými právními rámci. V zájmu ochrany integrity výzkumného ekosystému a maximalizace společenských a hospodářských přínosů pro Unii by Komise měla upřednostnit přísné monitorování využívání a dopadů technologií umělé inteligence v souladu s pokyny EVP pro odpovědné využívání generativní AI ve výzkumu. To zahrnuje další sledování kvality předložených návrhů a zkoumání způsobů, jak zlepšit proces hodnocení s ohledem na příležitosti a výzvy, které vznikající technologie AI představují.
- (30) Akce podporované podle tohoto nařízení by měly urychlovat nebo podněcovat investice tím, že budou přiměřeným způsobem řešit selhání trhu nebo neoptimální investiční situace, předcházet duplikacím či vytěsňování a budou motivovat k soukromému financování, a měly by vykazovat evropskou přidanou hodnotu. Aniž je dotčeno použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na vnitrostátní zdroje, měl by být rovněž zajištěn soulad mezi akcemi v rámci programu a pravidly státní podpory, čímž se zabrání nepatřičnému narušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu.
- (31) [Toto nařízení stanoví orientační finanční krytí rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont Evropa na období 2028–2034.]
- (32) Na program se vztahuje nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.⁷ To stanoví pravidla pro sestavování a plnění souhrnného rozpočtu Unie, včetně pravidel týkajících se grantů, cen, nefinančních darů, zadávání veřejných zakázek, nepřímého řízení, finanční pomoci, finančních nástrojů a rozpočtových záruk. Hlavní formou podpory v rámci programu by měly být granty udělované na základě otevřených a konkurenčních výzev k předkládání návrhů.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, s. 2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (33) S ohledem na zajištění soudržnosti by rozpočtové záruky a finanční nástroje, a to i v kombinaci s nevratnou podporou v rámci operací kombinování zdrojů, podle tohoto programu měly být prováděny v souladu s hlavou X finančního nařízení a s technickými ujednáními, podmínkami a pravidly stanovenými Komisí pro účely jeho uplatňování.
- (34) [Má-li být podpora Unie v rámci programu poskytována ve formě rozpočtové záruky nebo finančního nástroje, a to i v kombinaci s nevratnou podporou v rámci operace kombinování zdrojů, s výjimkou finančních nástrojů v rámci ERI, měla by být tato podpora poskytována výhradně prostřednictvím nástroje InvestEU Evropského fondu pro konkurenceschopnost v souladu s platnými pravidly tohoto nástroje.]

- (35) V souladu s nařízením (EU, Euratom) 2024/2509, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013⁸, nařízením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁹, nařízením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96¹⁰ a nařízením Rady (EU) 2017/1939¹¹ mají být finanční zájmy Unie chráněny prostřednictvím přiměřených opatření, včetně prevence, odhalování, nápravy a vyšetřování nesrovnalostí a podvodů, zpětného získávání ztracených, neoprávněně vyplacených či nesprávně použitých finančních prostředků a případného ukládání správních sankcí. Zejména Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) může provádět v souladu s nařízeními (EU, Euratom) č. 883/2013 a (Euratom, ES) č. 2185/96 vyšetřování, včetně kontrol a inspekcí na místě, aby zjistil, zda nedošlo k podvodu, korupci nebo jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu finanční zájmy Unie. V souladu s nařízením (EU) 2017/1939 může Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) vyšetřovat a stíhat podvody a jiné trestné činy ohrožující finanční zájmy Unie, jak je stanoveno ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371¹². V souladu s nařízením (EU, Euratom) 2024/2509 mají všechny osoby nebo subjekty, kterým jsou poskytovány finanční prostředky Unie, plně spolupracovat na ochraně finančních zájmů Unie, udělit Komisi, úřadu OLAF, Evropskému účetnímu dvoru a případně Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) nezbytná práva a potřebný přístup a zajistit, aby rovnocenná práva udělily i třetí osoby podílející se na vynakládání finančních prostředků Unie.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁹ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1).

¹⁰ Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2).

¹¹ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

¹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29).

- (36) [Program má být prováděn v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) XXX [nařízení o výkonnosti], které stanoví pravidla pro sledování výdajů a výkonnostní rámec pro rozpočet, včetně pravidel pro zajištění jednotného uplatňování zásady „významně nepoškozovat“ a zásady rovnosti žen a mužů podle čl. 33 odst. 2 písm. d) a f), jakož i ustanovení o přístupnosti pro osoby s postižením uvedená v člancích 17.3, 20.4 a 21.1 přílohy I nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 a v souladu s požadavky na přístupnost podle přílohy I a III směrnice (EU) 2019/882, pravidel pro monitorování a vykazování výkonnosti programů a činností Unie, pravidel pro zřízení portálu pro financování z prostředků Unie, pravidel pro hodnocení programů, jakož i dalších horizontálních ustanovení použitelných na všechny programy Unie, jako jsou pravidla týkající se informací, komunikace a viditelnosti.]
- (36a) Program by měl být prováděn prostřednictvím zvláštního programu zavedeného rozhodnutím Rady XX, činností v rámci kolaborativního výzkumu a inovací v oblastech politiky, jak je stanoveno v nařízení o Evropském fondu pro konkurenceschopnost, a zvláštního programu pro obranný výzkum zavedeného nařízením (EU) [XXX] [Evropský fond pro konkurenceschopnost].
- (37) Podle čl. 85 odst. 1 rozhodnutí Rady (EU) 2021/1764¹³ jsou osoby a subjekty usazené v zámořských zemích a územích způsobilé k získání finančních prostředků s výhradou pravidel a cílů programu a případných režimů použitelných na členský stát, s nímž jsou příslušná zámořská země nebo území spojena.
- (38) Tímto programem se nahrazuje program Horizont Evropa, zřízený nařízením (EU) 2021/695. Nařízení (EU) 2021/695 by proto mělo být zrušeno,

¹³ Rozhodnutí Rady (EU) 2021/1764 ze dne 5. října 2021 o přidružení zámořských zemí a území k Evropské unii včetně vztahů mezi Evropskou unií na jedné straně a Grónskem a Dánským královstvím na straně druhé (rozhodnutí o přidružení zámoří včetně Grónska) (Úř. věst. L 355, 7.10.2021, s. 6).

Hlava I

Rámcový program pro výzkum a inovace

Kapitola I

Obecná ustanovení

Článek 1

Předmět

1. Tímto nařízením se [na období víceletého finančního rámce pro roky 2028–2034] zavádí program Horizont Evropa – rámcový program pro výzkum a inovace (dále jen „program“), stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků, pokud jde o nepřímé akce v rámci programu, a rovněž stanoví rámec, jímž se po stejnou dobu řídí podpora Unie pro výzkumné a inovační činnosti. Toto nařízení také stanoví cíle programu, jeho rozpočet na dané období, formy financování z prostředků Unie a pravidla pro poskytování tohoto financování.
2. [Program se provádí prostřednictvím:
 - a) zvláštního programu zřízeného rozhodnutím Rady XX zahrnujícího kolaborativní výzkumné činnosti v oblastech politiky stanovených v nařízení o Evropském fondu pro konkurenceschopnost;
 - b) zvláštního programu pro obranný výzkum zřízeného nařízením (EU)[XXX]
[Evropský fond pro konkurenceschopnost].

3. Toto nařízení se nevztahuje na zvláštní program pro obranný výzkum uvedený v odst. 2 písm. b). Činnosti, které se mají provádět v rámci tohoto zvláštního programu a které jsou stanoveny v nařízení (EU) [XXX] [Evropský fond pro konkurenceschopnost], se zaměřují na podporu konkurenceschopnosti, účinnosti a inovační kapacity evropské technologické a průmyslové základny obrany].
4. Pojmy „Horizont Evropa“, „program“ a „zvláštní program“ použité v tomto nařízení se týkají záležitostí relevantních pouze pro zvláštní program uvedený v odst. 2 písm. a), není-li výslovně uvedeno jinak.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se použijí tyto definice:

- 1) „výzkumnými infrastrukturami“ se rozumí zařízení, která poskytují zdroje a služby pro výzkumné komunity k provádění výzkumu a podpoře inovací v jejich oborech, včetně souvisejících lidských zdrojů, hlavního vybavení nebo souborů nástrojů; zařízení související se znalostmi, jako jsou sbírky, archivy nebo infrastruktury vědeckých údajů; počítačové systémy, komunikační sítě a jakékoli jiné infrastruktury jedinečné povahy a otevřené pro externí uživatele, nezbytné k dosažení excelence v oblasti výzkumu a inovací; podle okolností mohou být používány pro jiné účely, než je výzkum, například pro poskytování vzdělávání nebo veřejných služeb, a mohou být „na jednom místě“, „virtuální“ nebo „distribuované“;
- 2) „technologickými infrastrukturami“ se rozumí zařízení, vybavení, kapacity a zdroje potřebné k vývoji, testování, rozvíjení a validování technologií – od služeb předkonkurenčního aplikovaného výzkumu až po demonstrace a validace –, které umožňují a urychlují technologické inovace směřující k jejich přijetí ze strany společnosti nebo na trhu, a posilují tak konkurenceschopnost;
- 3) „nefinancovatelný bankami“ znamená, že právní subjekt zatím není schopen přilákat dostatečné investice, aby mohl plně realizovat svůj podnikatelský plán a konkurovat na mezinárodním trhu;

- 4) „kombinovaným financováním“ se rozumí finanční podpora poskytovaná v rámci Evropské rady pro inovace („ERI“), spočívající v kombinaci grantu s kapitálovou investicí nebo jinou vratnou formou podpory;
- 5) „hlubokou technologií“ (též „deep tech“) se rozumí inovace, která má potenciál přinést transformační řešení a která je založena na špičkovém pokroku v oblasti vědy, techniky a inženýrství;
- 6) „evropským partnerstvím“ se rozumí iniciativa, vypracovaná s včasným zapojením členských států, v jejímž rámci se Unie spolu se soukromými a/nebo veřejnými partnery zavazuje ke společné podpoře rozvoje, provádění a hodnocení určitého programu činností a v jejímž rámci se náklady dělí mezi všechny partnery;
- 6a) „bezpečností výzkumu“ se rozumí předvídání a řízení rizik souvisejících s: a) nežádoucím přenosem kritických znalostí a technologií, které mohou mít dopad na bezpečnost Unie a jejích členských států, například pokud by byly použity pro vojenské nebo zpravodajské účely ve třetích zemích; b) škodlivým vlivem na výzkum, kdy může dojít k jeho zneužívání třetími zeměmi nebo ze třetích zemí mimo jiné k vytváření dezinformací nebo k podněcování autocenzury mezi studenty a výzkumnými pracovníky, což porušuje akademickou svobodu a integritu výzkumu v Unii; c) porušováním etiky nebo integrity, kdy jsou znalosti a technologie využívány k potlačování, porušování nebo podkopávání hodnot a základních práv Unie, jak jsou vymezeny ve Smlouvách.
- 7) „otevřeným přístupem“ se rozumí online přístup k výsledkům, který je poskytován zdarma;
- 8) „otevřenou vědou“ se rozumí přístup k vědeckému procesu, který zahrnuje včasné a otevřené sdílení výzkumu, otevřený přístup k výsledkům a jejich odpovědnou správu, opatření pro reprodukovatelnost a zapojení občanů a koncových uživatelů do výzkumu a inovací;
- 9) „zadáváním veřejných zakázek v předobchodní fázi“ se rozumí zadávání zakázek na služby ve výzkumu a vývoji zahrnující sdílení rizik a zisků v tržních podmínkách a vývoj po jednotlivých fázích v konkurenčním prostředí, pokud jsou zadávané služby ve výzkumu a vývoji jasně odděleny od komerční výroby a distribuce konečných produktů;

- 10) „zadáváním zakázek na inovativní řešení“ se rozumí zadávání zakázek, kdy zadavatelé působí jako prvotní zákazník pro inovativní zboží nebo služby, které dosud nejsou ve velkém komerčně dostupné, přičemž součástí může být zkoušení shody;
- 11) „dosavadními znalostmi“ se rozumí jakékoli údaje, znalosti nebo know-how bez ohledu na jejich formu nebo povahu, hmotné nebo nehmotné, včetně jakýchkoli práv, jako jsou práva duševního vlastnictví, které jsou v držení před přistoupením k dané akci a které jsou písemnou dohodou označeny za potřebné k provedení akce nebo ke zhodnocení jejich výsledků;
- 11a) „šířením výsledků“ se rozumí zveřejňování výsledků jiné než vyplývající z ochrany nebo zhodnocení výsledků, včetně vědeckých publikací v libovolném sdělovacím prostředku;
- 12) „zhodnocením“ se rozumí využití výsledků v dalších činnostech, které nespadají pod danou akci, včetně komerčního využití, jakož i transformace výsledků na produkty, služby, politiky nebo společenská řešení, které jsou přínosem pro širší okruh zúčastněných stran a společnost jako celek;
- 12a) „spravedlivými a přiměřenými podmínkami“ se rozumí vhodné podmínky, včetně možných finančních podmínek či podmínek bezplatnosti, které zohledňují zvláštní okolnosti žádosti o přístup;
- 13) „mezinárodní organizací pro evropský výzkum“ se rozumí mezinárodní organizace, v níž většinu členů tvoří členské státy nebo třetí země přidružené k programu a jejímž hlavním cílem je podporovat vědeckotechnickou spolupráci v Evropě;
- 14) „ziskovým právním subjektem“ se rozumí právní subjekt, který je na základě své právní formy ziskový nebo jehož zákonným či statutárním účelem je rozdělovat zisk mezi akcionáře nebo jednotlivé členy;

- 15) „malým nebo středním podnikem“ se rozumí mikropodnik či malý nebo střední podnik ve smyslu přílohy doporučení Komise 2003/361/ES¹⁴;
- 16) „malým podnikem se střední tržní kapitalizací“ se rozumí malý podnik se střední tržní kapitalizací ve smyslu bodu 2 přílohy doporučení Komise (EU) 2025/1099¹⁵;
- 16a) „pracovním programem“ se rozumí dokument přijatý Komisí pro provádění zvláštního programu v souladu s článkem 18 rozhodnutí XXX, nebo obsahem a strukturou rovnocenný dokument přijatý financujícím subjektem;
- 17) „výsledky“ se rozumí jakékoli hmotné či nehmotné výsledky dané akce, jako jsou údaje, znalosti nebo know-how, bez ohledu na jejich formu či povahu a bez ohledu na to, zda mohou být chráněny, jakož i veškerá práva a povinnosti s nimi spojené, včetně práv duševního vlastnictví;
- 18) „akcí ERV v oblasti hraničního výzkumu“ se rozumí výzkumná akce vedená hlavními vědeckými pracovníky, která je prováděna v rámci kapacit jednoho nebo více příjemců financovaných Evropskou radou pro výzkum (ERV);
- 18a) „činností v oblasti výzkumu a inovací“ se rozumí činnost, jejímž cílem je vytvořit nové znalosti nebo prověřit proveditelnost nové nebo zdokonalené technologie, produktu, postupu, služby nebo řešení. Takovými činnostmi mohou být základní a aplikovaný výzkum a vývoj a integrace technologií;
- 19) „akcí spojenou s výzkumem a odbornou přípravou“ se rozumí akce zaměřená na zdokonalování dovedností, znalostí a kariérních vyhlídek výzkumných pracovníků prosazující mobilitu mezi zeměmi, odvětvími či obory, jako například v rámci složky „akce Marie Curie-Skłodowska“;

¹⁴ Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků (Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 36).

¹⁵ Doporučení Komise (EU) 2025/1099 ze dne 21. května 2025 o definici malých podniků se střední tržní kapitalizací (Úř. věst. L, 28.5.2025, s. 1).

- 20) „koordinační a podpůrnou akcí“ se rozumí akce přispívající k cílům programu, s výjimkou výzkumných a inovačních činností, pokud nejsou prováděny v rámci složky „rozšiřování účasti a šíření excelence“ části IV „Evropský výzkumný prostor“, a koordinace zdola nahoru bez spolufinancování výzkumných činností ze strany Unie, která umožňuje spolupráci mezi právními subjekty z členských států a třetích zemí přidružených k programu za účelem posílení EVP;
- 21) „nepřímými akcemi“ se rozumí činnosti související s výzkumem a inovacemi finančně podporované Uníí a uskutečňované účastníky;
- 22) „přímými akcemi“ se rozumí činnosti související s výzkumem a inovacemi uskutečňované Komisí prostřednictvím JRC;
- 23) „inovačním ekosystémem“ se rozumí ekosystém, který spojuje organizace, jejichž funkčním cílem je umožnit výzkum a technologický rozvoj a inovace, a který zahrnuje vztahy mezi materiálními zdroji (jako jsou fondy, vybavení a zařízení včetně výzkumných a technologických infrastruktur), institucionálními subjekty (jako jsou vysokoškolské instituce a podpůrné služby, výzkumné a technologické organizace, společnosti, investoři – včetně investorů rizikového kapitálu – a finanční zprostředkovatelé) a vnitrostátními, regionálními a místními subjekty pro tvorbu politik a financování;
- 24) „trojúhelníkem znalostí“ se rozumí síť mezi vzdělávacími institucemi, výzkumnými organizacemi a podniky s cílem podporovat výzkumné a inovační ekosystémy, které budou zajišťovat rozvoj inovačního procesu od spouštění inovačních záměrů přes podnikatelské vzdělávání až po zakládání startupů a růst scaleupů.

Cíle programu

1. Program posiluje vědeckou a technologickou základnu EU prostřednictvím excelentního výzkumu a inovací založených na otevřené soutěži, čímž podporuje prosperitu, konkurenceschopnost, suverenitu a odolnost Unie a jejích členských států, přináší vědecký, technologický, hospodářský a společenský dopad a řeší evropské a globální výzvy, a to v součinnosti s obecnými a specifickými cíli Evropského fondu pro konkurenceschopnost.
2. Program má tyto specifické cíle:
 - vyvíjet, podporovat a rozvíjet vědeckou a technologickou excelenci za účelem podpory vytváření a šíření vysoce kvalitních znalostí, dovedností, technologií a inovativních řešení;
 - podporovat realizaci Evropského výzkumného prostoru (EVP) a Paktu pro výzkum a inovace v rámci EVP a přispívat ke sladění unijních, vnitrostátních a regionálních politik, priorit a investic s cílem vytvořit celoevropský výzkumný a inovační ekosystém;
 - podporovat odbornou přípravu a mobilitu výzkumných pracovníků s cílem přilákat a udržet talenty na všech úrovních a podporovat atraktivní kariéru ve výzkumu a podněcovat cirkulaci kvalifikovaných pracovníků a bojovat proti odlivu mozků;
 - posílit celoevropský kolaborativní výzkum a inovace, sdílení a zhodnocování znalostí, a to s náležitým ohledem na rizika související s bezpečností výzkumu;
 - podporovat otevřenou a bezpečnou mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací;
 - snížit vnitrostátní a regionální rozdíly mezi výzkumnými a inovačními kapacitami a dovednostmi posílením výzkumných a inovačních ekosystémů;

- zlepšit postavení Unie v oblasti výzkumu a inovací se zvláštním zaměřením na strategické technologie a přelomové inovace, usnadnit šíření inovativních řešení s cílem podpořit konkurenceschopnost a řešit evropské i celosvětové společenské výzvy;
 - odstranit riziko a mobilizovat větší soukromé financování výzkumu a inovací, zejména na podporu hlubokých technologií a rozvoje inovativních startupů a malých a středních podniků;
 - zvýšit veřejné a soukromé investice do výzkumu a inovací v členských státech, a pomoci tak k dosažení cíle, aby do výzkumu a vývoje směřovaly investice v celkové výši nejméně 3 % hrubého domácího produktu (HDP) Unie.
- 2a. Specifickými cíli zvláštního programu uvedeného v čl. 1 odst. 2 písm. b) tohoto nařízení je posílit konkurenceschopnost, účinnost a odolnost evropské technologické a průmyslové základny obrany podporou kolaborativních výzkumných a inovačních akcí, inovací a vedoucího postavení v oblasti technologií.

Článek 4

Struktura programu

1. [Pro účely zvláštního programu uvedeného v čl. 1 odst. 2 je program rozdělen na následující části, které přispívají k dosažení obecných a specifických cílů stanovených v článku 3 a k oblastem politiky v nařízení (EU) XXX [Evropský fond pro konkurenceschopnost]]:
 - a) Pilíř I „Excelentní věda“, který tvoří tyto složky:
 - i) Evropská rada pro výzkum (ERV);
 - ii) akce „Marie Curie-Skłodowska“ (MSCA);
 - iii) Společné výzkumné středisko (JRC).

b) Pilíř II „Konkurenceschopnost a společnost“, který tvoří tyto složky:

- i) „Konkurenceschopnost“ zahrnující výzkumné a inovační činnosti přispívající k cílům a specifickým činnostem oblastí politiky v rámci Evropského fondu pro konkurenceschopnost:
 - 1) kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci kapitoly IV „Čistá transformace a dekarbonizace průmyslu“ Evropského fondu pro konkurenceschopnost;
 - 2) kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci kapitoly V „Zdraví, biotechnologie, zemědělství a bioekonomika“ Evropského fondu pro konkurenceschopnost;
 - 3) kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci kapitoly VI „Vedoucí postavení v digitální oblasti“ Evropského fondu pro konkurenceschopnost;
 - 4) kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci kapitoly VII „Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír“ Evropského fondu pro konkurenceschopnost;
- ii) „Společnost“ zahrnující kolaborativní výzkumné a inovační činnosti zaměřené na hledání řešení společenských a kulturních výzev a řízení transformace, jakož i na podporu fakticky podložené tvorby politiky v zájmu odolné společnosti orientované na budoucnost.

c) Pilíř III „Inovace“, který tvoří tyto složky:

- i) Evropská rada pro inovace (ERI);
- ii) evropské inovační ekosystémy zahrnující činnosti na podporu integrace trojúhelníku znalostí – vysokoškolského vzdělávání, výzkumu a inovací a podnikání – v celé Unii;

- d) Pilíř IV „Evropský výzkumný prostor“, který tvoří tyto složky:
- i) Evropský výzkumný prostor;
 - ii) výzkumné a technologické infrastruktury;
 - iii) rozšiřování účasti a šíření excelence.

Článek 5

Horizontální zásady

Program:

- a) zajišťuje ve vhodných případech multidisciplinární přístup a stanoví integraci společenských a humanitních věd do celého programu. Zahrnuje zvláštní výzvy k podávání návrhů zabývajících se tématy v oblasti společenských a humanitních věd;
- b) rozvíjí vědecké poznatky a přispívá k tvorbě informovaných, účinných a pohotově reagujících veřejných politik v celé Unii i mimo ni;
- ba) pokrývá hodnotový řetězec v oblasti výzkumu a inovací a umožňuje silné propojení s Evropským fondem pro konkurenceschopnost s cílem posílit zavádění a využívání výsledků výzkumu a inovací;
- c) podporuje postupy otevřené vědy, mimo jiné zajištěním otevřeného přístupu k recenzovaným vědeckým publikacím týkajícím se výsledků, jakož i otevřeného přístupu k výzkumným datům a dalším výsledkům podle zásady „co nejotevřenější – nepřístupné jen v nezbytné míře“ a v souladu se zásadami FAIR, jakož i rozšířením a konsolidací evropského cloudu pro otevřenou vědu jako společného evropského datového prostoru pro výzkum;
- ca) podporuje a umožňuje rozsah široké a diverzifikované spolupráce v celé Unii, a to i mezi evropskými výzkumnými pracovníky, inovátory a podniky, s cílem přispět k silnějšímu propojení a kolaborativním vazbám mezi vnitrostátními výzkumnými a inovačními ekosystémy na základě celoevropského rezervoáru talentů a kapacit, stimulovat cirkulaci kvalifikovaných pracovníků a propojovat dobře zavedenou a vznikající excelenci;

- caa) uplatňuje přístup dvojího užití již od návrhu prostřednictvím specializovaných výzev, které jsou zaměřeny výhradně na technologie dvojího užití, zatímco v otevřených výzvách mohou být podporovány i činnosti dvojího užití;
- cb) podporuje bezpečnost výzkumu předvídáním a řízením rizik, jako je nežádoucí přenos kritických technologií, výsledků a znalostí, škodlivý vliv na výzkum a porušování etiky nebo integrity;
- cc) zajišťuje administrativní zjednodušení a snížení zátěže ve prospěch žadatelů a příjemců;
- cca) zajišťuje, aby návrhy byly hodnoceny na základě odborně způsobilého, transparentního a neutrálního přezkumu, při zachování vysokých standardů a kvality systému hodnocení a při zajištění účinnosti a proveditelnosti;
- cd) podporuje prosazování rovných příležitostí pro všechny zúčastněné strany v oblasti výzkumu a inovací v Unii;
- ce) zajišťuje uplatňování genderové rovnosti, včetně automatického začleňování genderového rozměru do obsahu výzkumu a inovací ve všech fázích výzkumného cyklu;
- cf) zajišťuje strategickou součinnost mezi pilíři a jejich složkami;
- cg) je prováděn v součinnosti s dalšími programy Unie a případně s vnitrostátními a regionálními programy, čímž se zajistí administrativní zjednodušení;
- ch) usnadňuje účast všech druhů zúčastněných stran, především nových subjektů a nových cílových skupin v programu, zejména prostřednictvím národních kontaktních míst, která mohou spolupracovat s příslušnými podpůrnými strukturami v rámci jiných programů Unie.

[Článek 6

Rozpočet

1. Orientační finanční krytí programu na období od 1. ledna 2028 do 31. prosince 2034 činí 175 002 000 000 EUR v běžných cenách.

2. Orientační rozdělení částky uvedené v odstavci 1 tohoto článku pro zvláštní program uvedený v čl. 1 odst. 2 písm. a) je následující:

a) 44 079 000 000 EUR na část I „Excelentní věda“, z toho 2 600 000 000 EUR na nejaderné přímé akce Společného výzkumného střediska (JRC);

b) 75 876 000 000 EUR na část II „Konkurenceschopnost a společnost“, z toho:

i) 68 270 000 000 EUR na „Konkurenceschopnost“, z toho:

25 331 000 000 EUR na kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci kapitoly IV „Čistá transformace a dekarbonizace průmyslu“ Evropského fondu pro konkurenceschopnost,

19 650 000 000 EUR na kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci kapitoly V „Zdraví, biotechnologie, zemědělství a bioekonomika“ Evropského fondu pro konkurenceschopnost,

16 854 000 000 EUR na kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci kapitoly VI „Vedoucí postavení v digitální oblasti“ Evropského fondu pro konkurenceschopnost,

6 435 000 000 EUR na kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci kapitoly VII „Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír“ Evropského fondu pro konkurenceschopnost;

ii) 7 606 000 000 EUR na „Společnost“;

c) 38 785 000 000 EUR na část III „Inovace“;

d) 16 262 000 000 EUR na část IV „Evropský výzkumný prostor“, z toho
5 387 000 000 EUR na rozšiřování účasti a šíření excelence.

3. Částku uvedenou v odstavci 1 tohoto článku a částky dalších zdrojů podle článku 7 lze rovněž použít na technickou a správní pomoc sloužící k provádění programu, jako jsou přípravné, monitorovací, kontrolní, auditní a hodnoticí činnosti, systémy a platformy informačních technologií, informační a komunikační činnosti, včetně institucionální komunikace o politických prioritách Unie, a na veškerou další technickou a správní pomoc nebo výdaje související se zaměstnanci, které Komisi vzniknou v souvislosti s řízením programu.
4. Pokud je to nezbytné pro řízení akcí, které nebudou dokončeny do 31. prosince 2034, mohou být do rozpočtu Unie na období po roce 2034 zahrnuty prostředky k pokrytí nezbytných výdajů a k řízení akcí nedokončených do skončení programu.
5. Rozpočtové závazky na akce trvající déle než jeden rozpočtový rok mohou být rozloženy na roční splátky v průběhu několika let.]

Článek 7

Další zdroje

1. Členské státy, orgány, instituce a jiné subjekty Unie, třetí země, mezinárodní organizace, mezinárodní finanční instituce nebo jiné třetí strany mohou na program poskytnout dodatečné finanční nebo nefinanční příspěvky. Dodatečné finanční příspěvky představují vnější účelově vázané příjmy ve smyslu čl. 21 odst. 2 písm. a), d) nebo e) nebo čl. 21 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Na žádost členských států mohou být na program poskytnuty zdroje, jež jim byly přiděleny v rámci sdíleného řízení. Komise tyto zdroje vynakládá přímo nebo nepřímo v souladu s čl. 62 odst. 1 písm. a) nebo c) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509. Jsou dodatečné k částce uvedené v čl. 6 odst. 1 tohoto nařízení. Tyto zdroje se použijí ve prospěch dotčeného členského státu. Neprijme-li Komise ve vztahu k dodatečným částkám, které byly na program takto poskytnuty, právní závazek v rámci přímého nebo nepřímého řízení, mohou být odpovídající nepřidělené částky na žádost dotčeného členského státu převedeny zpět do jednoho nebo více příslušných zdrojových programů.

Článek 8

Alternativní, kombinované a kumulativní financování

1. Program se provádí v synergii s dalšími programy Unie. Na akci, na niž byl obdržen příspěvek Unie z jiného programu, lze obdržet příspěvek i v rámci tohoto programu. Na odpovídající příspěvek se vztahují pravidla příslušného programu Unie anebo lze ve vztahu ke všem příspěvkům použít jediný soubor pravidel a přijmout jediný právní závazek. Je-li příspěvek Unie založen na způsobilých nákladech, nepřekročí kumulativní podpora z rozpočtu Unie celkové způsobilé náklady akce a lze ji vypočítat na poměrném základě v souladu s dokumenty, které stanoví podmínky podpory.

2. Udělovací řízení v rámci programu mohou být vedena v rámci přímého nebo nepřímého řízení společně s členskými státy, orgány, institucemi a jinými subjekty Unie, třetími zeměmi, mezinárodními organizacemi, mezinárodními finančními institucemi nebo jinými třetími stranami pod podmínkou, že je zajištěna ochrana finančních zájmů Unie. Na tato řízení se vztahuje jediný soubor pravidel a vedou k přijetí jediného právního závazku. Za tímto účelem mohou partneři v rámci společného udělovacího řízení poskytnout programu zdroje v souladu s článkem 7 tohoto nařízení anebo mohou být partneři v příslušných případech pověřeni prováděním udělovacího řízení v souladu s čl. 62 odst. 1 písm. c) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509. V případě společných udělovacích řízení mohou být zástupci partnerů ve společném udělovacím řízení rovněž členy hodnotícího výboru uvedeného v čl. 153 odst. 3 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.
3. Pečeť excellence lze udělit návrhům, které jsou výsledkem výzev uvedených v pracovním programu a které splňují tyto podmínky:
 - a) byly vyhodnoceny v rámci výzvy k podávání návrhů podle tohoto programu a
 - b) splňují minimální požadavky na kvalitu uvedené v dotčené výzvě k podávání návrhů a
 - c) nebyly financovány v rámci dotčené výzvy k podávání návrhů výhradně z důvodu rozpočtových omezení.
4. Akce, kterým byla tato pečeť udělena, mohou být financovány z jiných finančních prostředků Unie nebo členskými státy.

Třetí země přidružené k programu

1. Program může být otevřen účasti následujících třetích zemí prostřednictvím úplného nebo částečného přidružení k programu v souladu s cíli stanovenými v článku 3, přičemž se vztahuje na:
 - a) členy Evropského sdružení volného obchodu, kteří jsou členy Evropského hospodářského prostoru, v souladu s podmínkami stanovenými v Dohodě o Evropském hospodářském prostoru, jakož i evropské mikrostáty (Andorra, Monako, San Marino a Vatikán) v souladu s podmínkami stanovenými v příslušných dohodách;
 - b) přistupující země, kandidátské země a potenciální kandidáty v souladu s obecnými zásadami a obecnými podmínkami pro účast těchto zemí v programech Unie stanovenými v příslušných rámcových dohodách, protokolech a rozhodnutích Rady přidružení nebo v obdobných dohodách a v souladu se zvláštními podmínkami stanovenými v dohodách mezi Unií a těmito zeměmi;
 - c) země evropské politiky sousedství v souladu s obecnými zásadami a obecnými podmínkami pro účast těchto zemí v programech Unie stanovenými v příslušných rámcových dohodách, protokolech a rozhodnutích Rady přidružení nebo v obdobných dohodách a v souladu se zvláštními podmínkami stanovenými v dohodách mezi Unií a těmito zeměmi;
 - d) další třetí země v souladu s podmínkami stanovenými ve zvláštní mezinárodní dohodě upravující účast dané třetí země v některém programu Unie.
2. Dohody týkající se účasti v programu uvedené v odstavci 1:
 - a) zajišťují spravedlivou rovnováhu mezi příspěvky třetí země, která se programu účastní, a výhodami pro ni;

- b) stanoví podmínky účasti v programu, včetně výpočtu finančních příspěvků na program a na jeho obecné správní náklady sestávajících z provozního příspěvku a poplatku za účast;
 - c) nesvěřují dané třetí zemi v rámci programu žádnou rozhodovací pravomoc;
 - d) zaručují práva Unie zajistit řádné finanční řízení a chránit své finanční zájmy;
 - e) v příslušných případech zajišťují ochranu zájmů Unie v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku.
3. Pro účely odst. 2 písm. d) udělí třetí země nezbytná práva a potřebný přístup podle nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 a (EU, Euratom) č. 883/2013 a zaručí, aby rozhodnutí, která ukládají peněžitý závazek jiným osobám než státům ve smyslu článku 299 Smlouvy o fungování EU, a rozsudky a usnesení Soudního dvora Evropské unie byly vykonatelné.
4. Pro účely odst. 1 písm. d) je přidružení nebo částečné přidružení s jinými třetími zeměmi možné pouze tehdy, pokud splňují všechna následující kritéria:
- a) vykazují dobré schopnosti v oblasti vědy, techniky a inovací;
 - b) přijaly závazek k otevřené tržní ekonomice založené na pravidlech, včetně spravedlivého a rovného zacházení s právy duševního vlastnictví a dodržování lidských práv, podporovaný demokratickými institucemi;
 - c) aktivně prosazují politiky zaměřené na zlepšení hospodářského a sociálního blahobytu občanů.

5. Rozsah přidružení každé třetí země k programu zohlední dodržování lidských práv a soulad s příslušnými unijními a mezinárodními právními předpisy a analýzu rizik, zejména těch, která by mohla ovlivnit veřejný pořádek a bezpečnost Unie v příslušných oblastech politiky, včetně hospodářské a výzkumné bezpečnosti, jakož i přínosy a širší cíl, kterým je podpora hospodářského růstu a konkurenceschopnosti Unie prostřednictvím výzkumu a inovací. S výjimkou členů EHP, přístupujících zemí, kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí mohou být třetí země v souladu s tímto nařízením nebo samotnou dohodou o přidružení vyloučeny z některých částí programu.
6. Dohoda o přidružení, která stanoví podmínky účasti v programu, musí v co největší míře umožnit reciproční účast právních subjektů usazených v Unii v ekvivalentních programech třetích zemí přidružených k programu v souladu s podmínkami stanovenými v uvedených programech.
7. Podmínky určující výši finančních příspěvků uvedených v odst. 2 písm. b) zajistí pravidelnou automatickou opravu jakékoli významné nerovnováhy ve srovnání s částkou, kterou subjekty usazené v přidružené zemi dostávají díky účasti v programu, s přihlédnutím k nákladům na řízení, realizaci a provoz programu. Při přidělování finančních příspěvků se zohlední míra účasti právních subjektů třetích zemí přidružených k programu v každé části programu.
- 7a. Komise v souladu s informacemi poskytnutými v rámci ročního rozpočtového procesu poskytne programovému výboru informace o finančních příspěvcích třetích zemí přidružených k programu a o jejich přidělech na jednotlivé složky programu.

Provádění a formy financování z prostředků Unie

1. Program se provádí v souladu s nařízením (EU, Euratom) 2024/2509, a to v rámci přímého řízení nebo v rámci nepřímého řízení se subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 písm. c) uvedeného nařízení.
2. Finanční prostředky Unie mohou být poskytnuty v jakékoli formě prostřednictvím zadávacích řízení v souladu s nařízením (EU, Euratom) 2024/2509, zejména prostřednictvím grantů, cen, zadání veřejné zakázky, nefinančních darů a finančních nástrojů. Hlavní formou podpory v rámci tohoto programu jsou granty.
3. [S výjimkou finančních nástrojů v rámci (fondu) ERI, kdy je podpora Unie poskytována ve formě rozpočtové záruky nebo finančního nástroje, včetně případů, kdy je kombinována s nevratnou podporou v rámci operace kombinování zdrojů, je poskytována výhradně prostřednictvím Nástroje InvestEU Evropského fondu pro konkurenceschopnost a prováděna v souladu s platnými pravidly tohoto nástroje prostřednictvím dohod o příspěvku nebo záruce uzavřených za tímto účelem. Využívá-li program Nástroj InvestEU Evropského fondu pro konkurenceschopnost, zajistí tvorbu rezerv na rozpočtovou záruku a financování finančních nástrojů, a to i v případě kombinace s nevratnou podporou v podobě operace kombinování zdrojů.]
4. Pokud je financování z prostředků Unie poskytováno ve formě grantu, může být ve vhodných případech poskytnuto v souladu s nařízením (EU, Euratom) 2024/2509 jako financování nespojené s náklady nebo na základě zjednodušeného vykazování nákladů, zejména prostřednictvím jednorázového financování a jednotkových nákladů na osobu. Vzhledem ke specifickým rysům nebo cílům určité akce může být poskytnuto financování ve formě úhrady skutečně vzniklých způsobilých nákladů. Pokud je nutné umožnit jiné zdroje financování, včetně společných investic s vnitrostátními zdroji, na které se vztahují pravidla státní podpory, poskytne se financování ve formě úhrady skutečně vzniklých způsobilých nákladů nebo zjednodušeného vykazování nákladů.

5. Pro účely čl. 153 odst. 3 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se hodnotící komise zcela nebo v řádně odůvodněných případech zčásti skládá z nezávislých externích odborníků. Pokud jde o koordinační a podpůrné akce, může se hodnotící komise v řádně odůvodněných případech zcela skládat ze zástupců orgánů či institucí Unie, jak je uvedeno v článku 153 finančního nařízení.

Článek 11

Evropská partnerství

1. Je-li to nezbytné k dosažení cílů stanovených v článku 3, mohou být činnosti podle tohoto nařízení prováděny prostřednictvím evropských partnerství transparentním způsobem. Tato partnerství se zřizují pouze v případech, kdy samotná akce Unie nemůže dosáhnout požadovaných cílů a kdy je zapotřebí posílená spolupráce mezi EU a jinými partnery, včetně vnitrostátních, regionálních a/nebo soukromých subjektů. Oblasti pro evropská partnerství budou vymezeny na základě pokynů poskytnutých Radou nebo případně jejími poradními orgány. Zajistí se soudržnost a případně se usiluje o součinnost s jinými programy Unie, zejména s Evropským fondem pro konkurenceschopnost.
- 1a. Evropská partnerství:
- a) jsou založena na memorandu o porozumění a v případě finančních příspěvků od jiných partnerů než Unie jsou doplněna smluvním ujednáním mezi Unií a partnery. Tato partnerství budou prováděna prostřednictvím akcí v rámci příslušných pracovních programů programu Horizont Evropa nebo Evropského fondu pro konkurenceschopnost nebo

- b) v řádně odůvodněných případech tak, že úkoly plnění rozpočtu z jednoho či několika programů financování Unie budou svěřeny subjektům zřízeným podle článků 185 nebo 187 Smlouvy o fungování EU v souladu s čl. 62 odst. 1 písm. c) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509. Subjekty podle článku 187 Smlouvy o fungování EU se zřizují jediným zřizovacím aktem, který zajistí harmonizovaná pravidla. Partnerství podle článku 185 Smlouvy o fungování EU se zřizují zvláštními akty.

2. Memorandum o porozumění doplněné smluvním ujednáním v případě finančních příspěvků od jiných partnerů než Unie nebo zřizovací akt v případě každého partnerství stanoví:

- a) cíle a milníky, jichž má být dosaženo;
- a) výsledky, kterých se má dosáhnout a které musí být jasné, měřitelné a časově vymezené;
- b) jednotný soubor požadavků na podávání zpráv a monitorování, včetně klíčových ukazatelů výkonnosti a dopadu;
- c) související finanční nebo věcné závazky všech partnerů;
- d) systémy správy a řízení s mechanismem, který všem partnerům umožňuje projednávat a schvalovat programování a činnosti partnerství, včetně ustanovení zajišťujících jejich hlasovací práva a odpovídající zastoupení;
- da) strategický program výzkumu a inovací (SRIA), na němž se partneři dohodli a v němž jsou podrobně uvedeny tematické priority a očekávané vědecké a socioekonomické dopady, jakož i plán plánovaných činností a milníků po celou dobu trvání partnerství. Pokud partnerství rozvíjejí činnosti a způsoby uvádění na trh, zahrne strategický program výzkumu a inovací program zavádění dohodnutý mezi partnery.

- 3a. V případě evropských partnerství zřízených podle odst. 1a písm. a) je podpora Unie poskytována formou příspěvků na akce prováděné v rámci programu Horizont Evropa, pokud jde o výzkumné a inovační činnosti. Cílem těchto příspěvků je mobilizovat maximální příspěvek od jiných partnerů. Jiné programy Unie mohou přispívat k dalším činnostem, jako je Evropský fond pro konkurenceschopnost, pokud jde o činnosti v oblasti zavádění.
- 3aa. V případě evropských partnerství zřízených podle odst. 1a písm. b) poskytne Unie finanční příspěvek z programu Horizont Evropa, pokud jde o výzkumné a inovační činnosti. Jiné programy Unie mohou přispívat k dalším činnostem, jako je Evropský fond pro konkurenceschopnost, pokud jde o činnosti v oblasti zavádění. Celkový příspěvek Unie a jiných partnerů než Unie se musí shodovat. Jednotný základní akt pro společné podniky podle článku 187 Smlouvy o fungování EU a příslušný zřizovací akt pro iniciativy podle článku 185 Smlouvy o fungování EU stanoví podrobná pravidla pro příspěvky všech partnerů.
- 3b. Příspěvky od jiných partnerů, než je Unie, mají následující podobu:
- a) finanční příspěvky do provozního a správního rozpočtu iniciativy, včetně financování účastníků, kteří mají sídlo v příslušném členském státě, ze strany členských států v rámci akcí realizovaných na základě této iniciativy;
 - b) věcné příspěvky na financování vlastních nákladů na účast na projektu v rámci iniciativy.
- 3ba. Příslušné orgány poskytující podporu v Unii nebo jiné subjekty pověřené plněním rozpočtu řídí jednotlivá udělovací řízení, včetně postupů výzvy, hodnocení, výběru a monitorování, a zajišťují zjednodušení a transparentnost. Členské státy odpovídají za své finanční příspěvky v souladu se svými platnými vnitrostátními pravidly a postupy, které zajišťují zjednodušení a harmonizované provádění.

5. Evropská partnerství:

- a) jsou určena a dohodnuta v úzké spolupráci s členskými státy a případně po konzultaci se soukromým sektorem;
- b) se zřizují za účelem řešení výzev, které vyžadují kritické množství zdrojů a jednotný a koordinovaný přístup z hlediska programování i provádění u všech aktérů;
- ba) se zřizují pouze v případech, kdy samotná akce Unie nebo jiné formy podpory v rámci programu nemohou dosáhnout požadovaných cílů;
- c) jsou v souladu se strategickými prioritami Unie a napomáhají při provádění hlavních politik a politických iniciativ Unie, které doplňují politiky a iniciativy členských států;
- d) jsou vybírána transparentním, otevřeným a konkurenčním procesem na základě souboru kvantifikovatelných kritérií životního cyklu a silného portfoliového přístupu, jejichž výsledkem je soudržné a doplňkové portfolio omezeného počtu evropských partnerství;
- e) vycházejí z orientačních předem přijatých dlouhodobých závazků a následně z formálních závazků všech partnerů přispívat finančně nebo ve vhodných případech formou věcného plnění do zdrojů evropského partnerství způsobem, který podporuje harmonizaci a standardizaci provádění;
- ea) zajišťují trvalou otevřenost pro všechny typy partnerů všech velikostí z celého hodnotového řetězce a oborů;
- f) vyžadují jasný přístup zaměřený na životní cyklus, včetně předběžného plánu provádění iniciativy se strategií postupného ukončení financování z prostředků Unie;
- fa) usilují o synergie s dalšími unijními nástroji financování, zejména s ECF, aby se zabránilo překrývání a duplicitě a namísto toho byla zajištěna přidaná hodnota a byl maximalizován dopad.

- 5a. Na evropská partnerství se vyčlení maximálně [X %] rozpočtových prostředků v pilíři II.
7. Všichni partneři kromě Unie zveřejní informace o struktuře, členství a činnostech vyvíjených v rámci partnerství. V případech, kdy jsou partnerství uzavírána se zastupitelskými organizacemi a sdruženími, se musí pravidelně informovat o jejich členství.

Kapitola II

Excelentní věda

Článek 12

Evropská rada pro výzkum

1. Evropská rada pro výzkum (ERV) poskytuje atraktivní a flexibilní financování, aby jednotlivým talentovaným a tvůrčím výzkumným pracovníkům, s důrazem na začínající výzkumné pracovníky, a jejich týmům umožnila hledat nejslibnější cesty v neprobádaných oblastech vědy, bez ohledu na jejich státní příslušnost a zemi původu a na základě soutěže založené výhradně na kritériu excelence.
2. Evropská rada pro výzkum přitahuje nejtalentovanější výzkumné pracovníky z celého světa, a přispívá tak k tomu, aby se z Unie stalo přední světové centrum výzkumu a inovací.

Článek 13

Akce „Marie Curie-Sklodowska“

1. Akce „Marie Curie-Sklodowska“ (MSCA) propagují a podporují kariéru ve výzkumu ve všech fázích, se zvláštním důrazem na začínající výzkumné pracovníky, rozvoj dovedností a mobilitu výzkumných pracovníků z celého světa, přičemž výzkumným pracovníkům rovněž nabízejí možnosti výměny, a to při zohlednění bezpečnosti. Podporují excelenci ve výzkumu zdola nahoru, přitahují a udržují excelentní výzkumné talenty a podporují udržitelnou a atraktivní výzkumnou kariéru v Unii s cílem zvýšit vědeckou excelenci Unie, a přispět tak ke konkurenceschopnosti v oblasti výzkumu a inovací.

2. MSCA financují excelentní doktorandské sítě, postdoktorandská stipendia, výměny pracovníků ve výzkumu a inovacích, jakož i podpůrné mechanismy k rozvíjení udržitelné kariéry s cílem přilákat a udržet nejslibnější talenty. Velký důraz se klade na mezinárodní, meziodvětvovou a mezioborovou spolupráci a na vědeckou osvětu. Financování podporuje špičkový výzkum a zaměřuje se na rozvoj výzkumných talentů, přičemž cíleně pomáhá začínajícím výzkumným pracovníkům. Přispívá k tomu, aby se Unie stala přední destinací pro evropské i zahraniční výzkumné pracovníky.

Článek 14

Společné výzkumné středisko

1. Společné výzkumné středisko (JRC) poskytuje nezávislé a na důkazech založené vědecké poznatky na podporu politik EU a ve vhodných případech členských států za účelem pozitivního dopadu na společnost. K tomu dochází prostřednictvím přímých akcí JRC a prostřednictvím účasti JRC na nepřímých akcích. Hlava II kapitola II se nevztahuje na přímé akce. [Odchylně od čl. 21 odst. 3 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 jsou příjmy nebo částky vyplývající z výzkumných činností JRC (např. patenty, licence atd.) opětovně použitelné Společným výzkumným střediskem].

Kapitola III

Konkurenceschopnost a společnost

Článek 15

Kolaborativní výzkum a inovace

1. Kolaborativní výzkum a inovace podporují vytváření excelentních nadnárodních výzkumných inovačních činností, přičemž sdružují subjekty z různých odvětví a oborů, včetně společenských a humanitních věd, s cílem podpořit objevování, rozvoj a rychlé šíření vysoce kvalitních výsledků ve prospěch strategických priorit a hodnot Unie.

2. Kolaborativní výzkumné a inovační činnosti se provádějí vyváženě mezi nižšími a vyššími úrovněmi technologické připravenosti, čímž je pokryt celý hodnotový řetězec v oblasti výzkumu a inovací, a to jako doplněk k činnostem v rámci Evropského fondu pro konkurenceschopnost.
- 2a. Kolaborativní výzkumné a inovační činnosti zajišťují vyvážený přístup mezi akcemi zdola nahoru a předem stanovenými tématy ze strategických oblastí s cílem podpořit kreativitu a zároveň řídit výzkum a inovace. Popisy témat musí být jednoduché a musí být jasně formulovány očekávané výsledky a dopady, přičemž se zároveň předejde přílišným podrobnostem týkajícím se konkrétních metodik, čímž se podpoří otevřený a konkurenční proces a žadatelé budou mít větší volnost při stanovování různých způsobů dosažení příslušných cílů v oblasti výzkumu a inovací.
3. V rámci složky „Konkurenceschopnost“ pilíře II podporuje tento program kolaborativní výzkumné a inovační činnosti oblastí politiky Evropského fondu pro konkurenceschopnost, jejichž cílem je posílit konkurenceschopnost Unie (kapitoly IV až VII nařízení (EU) XXX o Evropském fondu pro konkurenceschopnost).
- 3a. Komise provádí kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci složky „Konkurenceschopnost“ pilíře II v rámci zvláštní vyhrazené části pracovních programů přijatých podle čl. 15 odst. 1a [Evropský fond pro konkurenceschopnost].
4. V rámci složky „Společnost“ pilíře II podporuje tento program kolaborativní výzkumné a inovační činnosti, na které se nevztahuje složka „Konkurenceschopnost“, jejichž cílem je poskytovat inovativní řešení a posilovat důkazní základnu s cílem umožnit transformaci společnosti v souladu s cíli a hodnotami Unie, včetně právního státu a základních práv.
- 4a. Komise provádí kolaborativní výzkumné a inovační činnosti v rámci složky „Společnost“ pilíře II v rámci pracovních programů přijatých podle čl. 4 odst. 2 [SP10].

- 4b. Složky „Konkurenceschopnost“ a „Společnost“ jsou rozvíjeny soudržným způsobem, aby se zajistilo vzájemné posílení a souvislé pokrytí výzkumného a inovačního prostředí v zájmu silné a odolné Unie.
6. V rámci pilíře II tohoto programu se poskytuje podpora výzkumné a inovační části misí EU zřízených podle článku 8 nařízení (EU) 2021/695, a to až do roku 2030. Podpora výzkumných a inovačních činností týkajících se Nástroje pro Nový evropský Bauhaus (NEB) v rámci programu Horizont Evropa by měla být doprovázena akcemi zaměřenými na zavádění v rámci jiných programů Unie.

Kapitola IV

Inovace

Článek 16

Evropská rada pro inovace (ERI)

1. ERI identifikuje, vyvíjí a rozvíjí inovace v oblasti hlubokých technologií a přelomové inovace. Podpora se poskytuje v případech, kdy hluboké technologie, vysoce rizikové startupy a scaleupy nejsou dostatečně vyspělé na to, aby obdržely tržní podporu. K tomu bude docházet především prostřednictvím otevřených výzev k předkládání návrhů zdola nahoru, přičemž bude zajištěno vyvážené portfolio akcí napříč tematickými oblastmi. Jako doplněk se budou uplatňovat cílené tematické výzvy k předkládání návrhů a výzvy k předkládání návrhů založené na „výzvách“ v oblastech potenciálního strategického zájmu v úzké koordinaci a synergii s oblastmi politiky Evropského fondu pro konkurenceschopnost, při zajištění vzájemné doplňkovosti a při zabránění překrývání, a to zejména s Nástrojem InvestEU ECF.
2. ERI poskytuje pro vysoce rizikové akce tyto druhy podpory:
 - a) granty Pathfinder pro vysoce rizikový výzkum, zejména počáteční fáze výzkumu, ověřování koncepce a tvorby prototypů;
 - b) přechodné granty na rozpracování možností komerčního rozvoje pro výsledky výzkumu, včetně zakládání nových společností (spin-offs) a startupů;

- c) kombinované financování z nástroje Accelerator a výhradně investiční podporu pro jednotlivé společnosti, aby mohly rozvíjet a uvádět na trh své inovace;
- d) pobídky pro zadavatele zakázek k otestování a k zajištění prvních zákazníků pro inovace v oblasti hlubokých technologií a přelomové inovace;
- e) služby napomáhající zakládání a rozvoji podniků, které doplňují financování ERI tím, že v doplňkovosti a v koordinaci s projektovým poradenstvím uvedeným v kapitole III nařízení (EU) XXX [Evropský fond pro konkurenceschopnost] zajišťují přístup k odborným znalostem v oblasti hlubokých technologií, využívání výzkumných a technologických infrastruktur, odborné vedení a poradenství, vytváření sítí a propojování s investory, zadavateli zakázek, podniky a dalšími partnery v oblasti inovací.

3. Druhy podpory uvedené v odstavci 2 se flexibilně kombinují ve „výzvách“ ERI, které vypracovávají a na něž dohlížejí programoví manažeři ERI. „Výzvy“ ERI se provádějí s použitím portfoliového přístupu, kdy jsou akce vybírány na základě jejich doplňkovosti za účelem dosažení stanovených cílů a vzájemné interakce. To probíhá pod dohledem programových manažerů ERI, případně za poradenství nezávislých externích odborníků, aby byl zajištěn aktivní přístup, který bude reagovat na rychlý technologický a politický vývoj, s mandátem změnit zaměření neúspěšných projektů nebo je ukončit, včetně postupného financování, zajistit rychlý přechod mezi nástroji a usnadnit propojení s konečnými uživateli a zákazníky. V takových případech je řádně a včas informován programový výbor.
4. Veškerou investiční podporu ERI provádí jeden nebo více specializovaných investičních nástrojů zřízených v souladu s právem členského státu (fond ERI). Fond ERI je strukturován tak, aby mohl přilákat další veřejné nebo soukromé investory, a zvýšit tak aktivační účinek příspěvku Unie.

5. ERI může podporovat inovace v oblasti hlubokých technologií se zaměřením na obranné aplikace v úzké koordinaci s oblastí politiky ECF „Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír“. V těchto případech se použijí články 50 a 51 nařízení (EU) XXX [Evropský fond pro konkurenceschopnost]. Tato podpora je předmětem zvláštních výzev k podávání návrhů a nepřesáhne [X %] celkového rozpočtu pilíře III. Kromě ustanovení odstavce 3 se výzvy ERI, které se zaměřují na obranné aplikace, řídí prioritami stanovenými v rámci oblasti politiky ECF [„Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír“] a zohledňují tyto priority při zvažování portfolia. O provádění podpory ERI pro obranné aplikace je průběžně informováno složení programového výboru odpovědné za [„Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír“].

Článek 17

Evropské inovační ekosystémy

1. Program podporuje činnosti týkající se strategických priorit s cílem vytvořit a posílit konkurenceschopné, odolné, propojené a nadnárodní inovační ekosystémy, umožnit a zlepšit rámcové podmínky a podpořit dosažení evropského měřítka, a to ve spolupráci a koordinaci s vnitrostátními a regionálními orgány. Tyto činnosti jsou otevřené všem příslušným zúčastněným stranám, aby bylo možné těžit ze silné spolupráce napříč odvětvími, obory a hranicemi. Usiluje se o synergie s dalšími částmi tohoto programu, včetně úzké spolupráce s jinými akcemi, a s dalšími unijními, vnitrostátními a regionálními programy s cílem podpořit inovace prosazováním poznatků, vzájemného učení a přenosu technologií a jejich uvádění na trh a napomáháním k vytváření dynamičtějšího podnikatelského a obchodního prostředí vznikajícího díky vědě v rámci Unie.
2. Program podporuje činnosti, včetně činností znalostních a inovačních společenství EIT, s cílem napomoci integraci trojúhelníku znalostí – vysokoškolského vzdělávání, výzkumu a inovací a podnikání – v celé Unii.

Kapitola V

Evropský výzkumný prostor

Článek 18

Evropský výzkumný prostor

1. Cílem Evropského výzkumného prostoru (EVP) je vytvořit jednotný trh bez hranic pro výzkum, inovace a technologie v celé Unii, na kterém se volně pohybují výzkumní pracovníci, vědecké poznatky a technologie. Program zajistí účinné prosazování a ochranu všech hodnot a zásad EVP a Paktu pro výzkum a inovace v Evropě. Podporuje další sbližování unijních, vnitrostátních a regionálních politik v oblasti výzkumu a inovací.

Výzkumné a technologické infrastruktury

Financování výzkumných a technologických infrastruktur přispívá k tomu, aby Unie disponovala silným, soudržným a propojeným ekosystémem udržitelných zařízení a služeb světové úrovně, který bude vycházet z prioritních celoevropských infrastruktur a doplňkových nejmodernějších vnitrostátních a regionálních kapacit. Unijní nástroje financování dostupné v rámci tohoto programu se ve vhodných případech použijí v synergii s dalšími programy Unie, zejména s Evropským fondem pro konkurenceschopnost, a dalšími zdroji financování. Program může přispět až do výše 20 % nákladů na výstavbu nebo významnou modernizaci důležitých kapacit výzkumných a technologických infrastruktur světové úrovně v zájmu Unie v případech, kdy jsou zapotřebí investice nad rámec kapacity jednotlivých soukromých nebo veřejných subjektů. Jako příspěvek na náklady na výstavbu nebo významnou modernizaci výzkumných a technologických infrastruktur se použije nejvýše [X %] celkového rozpočtu pilíře IV. Každý takový příspěvek nepřesáhne [X %] celkového rozpočtu pilíře IV. Oblasti podpory, pokud jde o náklady na výstavbu nebo významnou modernizaci výzkumných a technologických infrastruktur, budou vymezeny na základě pokynů poskytnutých Radou nebo případně jejími poradními orgány a na základě práce Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury (ESFRI) a jakéhokoliv dalšího strategického fóra pro technologické infrastruktury.

Rozšiřování účasti a šíření excellence

1. [„Zeměmi rozšiřování účasti“ pro účely financování akcí podle odst. 5 písm. a) a b) jsou Bulharsko, Česko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko.
2. „Zeměmi procházejícími transformací“ se pro účely financování akcí podle odst. 5 písm. b) rozumí Estonsko, Kypr, Malta, Portugalsko, Řecko a Slovinsko.]

3. V rámci složky „rozšiřování účasti a šíření excelence“ části programu „Posilování EVP“ jsou – s výjimkou programu Evropské spolupráce v oblasti vědy a technologií (COST) – jako koordinátoři způsobilé pouze právní subjekty se sídlem v zemích rozšiřování účasti nebo v zemích procházejících transformací. Právní subjekty s trvalým provozem z nejvzdálenějších regionů ve smyslu článku 349 Smlouvy o fungování EU jsou rovněž způsobilé pro podporu výzkumných a inovačních činností v nejvzdálenějších regionech jako koordinátoři v rámci této složky a vztahují se na ně stejná pravidla, jaká platí pro země rozšiřování účasti podle tohoto článku, s výjimkou odstavce 7.
4. V případě přidružených zemí jsou jako koordinátoři v rámci této složky plně způsobilé právní subjekty ze seznamu způsobilých zemí, který je definován na základě ukazatele a zveřejněn v pracovním programu.
5. „Rozšiřování účasti a šíření excelence“ zahrnuje:
 - a) opatření zaměřená na budování kapacit;
 - b) opatření podporující: – integraci a vedoucí postavení EVP; – zhodnocování znalostí; – předcházení odlivu mozků; – činnosti specializovaných národních kontaktních míst; – COST; – pokrok zemí rozšiřování účasti a zemím procházejícím transformací směrem k hladkému postupnému ukončení účasti.
- 5a. Opatření, která prokázala svou hodnotu při sledování cílů v oblasti rozšiřování účasti, jako je Teaming, Profesury EVP a předběžný akcelérátor ERI, pokračují a jsou dále rozvíjena, a budou rovněž zavedena nová opatření, včetně opatření určených ke zvýšení účasti výzkumných pracovníků ze zemí rozšiřování účasti a zemí procházejících transformací v rámci výzev ERV. Stávající a nová opatření by měla zajistit navržení soudržného portfolia opatření, která budou schopna podpořit pokrok a vyvíjející se povahu ekosystémů v oblasti výzkumu a inovací v zemích, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, a v zemích procházejících transformací.

6. Složka „Rozšiřování účasti a šíření excelence“ v rámci programu pomáhá zemím rozšiřování účasti a zemím procházejícím transformací dále rozvíjet jejich systémy výzkumu a inovací, zvýšit jejich účast ve všech částech programu a podporovat široké zeměpisné pokrytí v excelentních kolaborativních projektech. Opatření v rámci této složky podporují trvalou vzestupnou konvergenci v oblasti výzkumu a inovací, přičemž vycházejí z pokroku dosaženého zeměmi, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, a zeměmi procházejícími transformací, pokud jde o jejich další pokrok. Toto úsilí je doprovázeno přiměřenými opatřeními členských států. Tato složka rovněž usnadňuje vzájemné učení mezi koordinátory akcí financovaných v rámci celého programu a pomáhá právním subjektům ze zemí procházejících transformací sdílet své zkušenosti ve prospěch koordinátorů ze zemí rozšiřování účasti.
7. [Od roku 2030 je přístup k opatřením pro budování kapacit omezen na ty země rozšiřování účasti, které v posledním známém roce zvýšily své reálné výdaje na veřejné investice do výzkumu a vývoje ve srovnání s předcházejícím rokem.]

Hlava II

Pravidla pro účast a šíření výsledků

Kapitola I

Obecná ustanovení

Článek 20

Pravidla ECF

1. Pro účely tohoto nařízení se použije [čl. 10 odst. 2 a 3 o preferencích EU], článek 13 o uplatňování pravidel pro utajované informace a citlivé informace [a článek 20 o urychlených a cílených opatřeních pro konkurenceschopnost nařízení (EU) XXX [Evropský fond pro konkurenceschopnost]], není-li v tomto nařízení stanoveno jinak.

Způsobilost

1. Kritéria způsobilosti jsou stanovena tak, aby se podpořilo dosažení obecných a specifických cílů stanovených v článku 3, v souladu s nařízením (EU, Euratom) 2024/2509, a vztahují se na všechna udělovací řízení v rámci programu.
 - 1a. Akcí v rámci programu se může zúčastnit kterýkoli právní subjekt bez ohledu na místo svého usazení, a to včetně právních subjektů z nepřidružených třetích zemí nebo mezinárodních organizací, pokud jsou splněny podmínky stanovené v tomto nařízení, jakož i veškeré podmínky stanovené v pracovním programu.
2. V udělovacích řízeních v rámci přímého a nepřímého řízení mohou být pro přijímání podpory Unie způsobilé jedna nebo více z těchto kategorií právních subjektů:
 - a) subjekty usazené v některém členském státě;
 - b) subjekty usazené v některé přidružené třetí zemi přidružené k programu;
 - c) subjekty usazené v třetích zemích nepřidružených k programu s nízkými až středními příjmy nebo výjimečně v jiných třetích zemích nepřidružených k programu, pokud je daná třetí země uvedena v pracovním programu přijatém Komisí;
 - d) subjekty usazené v třetích zemích nepřidružených k programu, jestliže má financování těchto subjektů zásadní význam pro provedení akce a přispívá k cílům stanoveným v článku 3.

3. S výjimkou řádně odůvodněných případů, nestanoví-li pracovní program jinak, musí právní subjekty, aby byly způsobilé pro účast na grantových akcích, vytvořit konsorcium, které zahrnuje jako příjemce alespoň tři na sobě nezávislé právní subjekty, z nichž každý je usazen v jiné zemi, a to takto:
 - a) nejméně dva právní subjekty jsou usazeny v různých členských státech a
 - b) alespoň jeden další právní subjekt je usazen v jiném členském státě nebo v některé třetí zemi přidružené k programu.
4. Akce ERV v oblasti hraničního výzkumu, akce ERI, akce „Marie Curie-Skłodowska“ a akce, jež zahrnují nebo mají jako hlavní cíl zadávání zakázek v předobchodní fázi nebo zadávání zakázek na inovativní řešení, může provádět jeden nebo více právních subjektů, pokud je jeden z těchto právních subjektů usazen v některém členském státě nebo třetí zemi přidružené k programu.
5. Koordinační a podpůrné akce mohou být prováděny jedním nebo několika právními subjekty, které mohou být usazeny v některém členském státě, třetí zemi přidružené k programu nebo ve výjimečných a řádně odůvodněných případech ve třetí zemi nepřidružené k programu.
6. V souladu s článkem 136 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se na vysoce rizikové dodavatele z bezpečnostních důvodů vztahují omezení způsobilosti v souladu s právem EU.
7. Mezinárodní organizace pro evropský výzkum a právní subjekty zřízené podle práva Unie se považují za usazené v jiném členském státě než v těch, ve kterých jsou usazeny další právní subjekty podílející se na akci.

8. V případě akcí ERV v oblasti hraničního výzkumu a akcí v oblasti výzkumu a odborné přípravy, a pokud jsou uvedeny v pracovním programu nebo ve výzvě k podávání návrhů, mezinárodní organizace se sídlem v některém členském státě nebo třetí zemi přidružené k programu se považují za usazené v tomto členském státě nebo třetí zemi přidružené k programu. V případě jiných částí programu se mezinárodní organizace jiné než mezinárodní organizace pro evropský výzkum považují za usazené ve třetí zemi nepřidružené k programu, pokud pracovní program nebo výzva k předkládání návrhů nestanoví jinak.
9. Nad rámec čl. 168 odst. 2 a 3 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se mohou třetí země přidružené k programu uvedené v čl. 9 odst. 1 a mezinárodní organizace v příslušných případech účastnit mechanismů zadávání veřejných zakázek stanovených v čl. 168 odst. 2 a 3 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 a využívat je. Na zúčastněné třetí země přidružené k programu a mezinárodní organizace se použijí obdobně pravidla platná pro členské státy.
10. V udělovacích řízeních nejsou způsobilé k financování tyto činnosti:
- a) činnosti, které jsou zakázány právem Unie, platným mezinárodním právem nebo vnitrostátními právními předpisy všech členských států. V členském státě se neposkytuje financování na výzkumnou, technologickou nebo demonstrační činnost, která je v tomto členském státě zakázána;
 - aa) činnosti, které jsou již plně financovány z jiných unijních, vnitrostátních a regionálních veřejných finančních prostředků nebo soukromých zdrojů, s výjimkou příspěvků Unie v rámci akcí podle čl. 8 odst. 1;
 - b) činnosti zaměřené na klonování lidí k reprodukčním účelům;
 - c) činnosti zaměřené na změnu genetického dědictví lidských bytostí, které by mohly učinit tyto změny dědičnými, s výjimkou výzkumu souvisejícího s léčbou rakoviny gonád;

- d) činnosti zaměřené na vytváření lidských embryí výlučně za účelem výzkumu. technologického vývoje a demonstračních činností nebo za účelem získání kmenových buněk, mimo jiné prostřednictvím přenosu jádra somatické buňky.
- 10a. Výzkum na lidských kmenových buňkách, adultních i embryonálních, může být financován v závislosti na obsahu vědeckého návrhu i na právním rámci daných členských států.
11. Kromě důvodů uvedených v článku 132 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 umožňují udělovací řízení a z nich vyplývající právní závazky ukončení, pokud je nepravděpodobné, že cílů akce bude vůbec dosaženo nebo že jich bude dosaženo ve stanovených lhůtách. Před rozhodnutím o ukončení akce provede Komise s koordinátorem akce a případně za účasti nezávislých externích odborníků řízení o sporných otázkách. Programový výbor musí být o takových případech informován.
- 12a. Je-li to vhodné a řádně odůvodněné s ohledem na cíle stanovené v článku 3 tohoto nařízení, může pracovní program stanovit podrobnější kritéria způsobilosti.

Článek 21a

Bezpečnost výzkumu

1. Akce prováděné v rámci tohoto programu musí být v souladu s příslušnými unijními právními předpisy, včetně ustanovení o bezpečnosti, kontrole vývozu a opatřeních proti neoprávněnému přenosu znalostí a technologií, aby byla zaručena ochrana strategických zájmů, bezpečnosti a veřejného pořádku Unie a jejích členských států.

- 1a. V zájmu zajištění bezpečnosti výzkumu a v souladu s čl. 10 odst. 3 ECF může pracovní program ve vhodných a řádně odůvodněných případech stanovit omezení způsobilosti v souladu s článkem 136 [finančního nařízení] s cílem zohlednit zvláštní požadavky politiky nebo povahu a cíle akce. Z výjimečných důvodů může program stanovit omezení pro zúčastněné subjekty, omezení struktur výkonného vedení a omezení vlastnictví a kontroly, která omezují účast všech nebo některých subjektů na subjekty se strukturou výkonného vedení, jakož i vlastnictví a kontrolu, jež náleží fyzickým nebo právnickým osobám usazeným v členských státech a případně v dalších způsobilých zemích. Jakékoli omezení účasti právních subjektů usazených v přidružených zemích, které jsou členy EHP, musí být v souladu s podmínkami stanovenými v Dohodě o Evropském hospodářském prostoru.
- 1b. Komise poskytne odpovídající rámec, postupy, pokyny a podporu k zajištění jednotného a účinného uplatňování požadavků na bezpečnost výzkumu ve všech fázích provádění programu, případně včetně bezpečnostního sebehodnocení a vstupního plánu řízení bezpečnosti, v němž budou uvedeny veškeré bezpečnostní nedostatky na straně žadatele.
3. Ve vhodných případech provede Komise nebo příslušný financující subjekt přezkumy bezpečnosti výzkumu a kontrolní postupy, jakož i kontrolu návrhů a akcí vyvolávajících bezpečnostní otázky.
4. Právní subjekty účastníci se akce přijmou v příslušných případech odpovídající opatření v oblasti bezpečnosti výzkumu během jeho celého životního cyklu. Akce, které nejsou v souladu s bezpečnostními pravidly podle tohoto článku, mohou být zamítnuty nebo kdykoli ukončeny.

Etika a integrita výzkumu

1. Prováděné činnosti musí být v souladu:
 - a) s příslušnými unijními, vnitrostátními a mezinárodními právními předpisy, včetně Listiny základních práv Evropské unie a Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a jejích dodatkových protokolů;
 - b) s etickými zásadami, včetně nejvyšších standardů integrity výzkumu.
2. Pro udělovací řízení uvedená v pracovním programu musí právní subjekty účastníci se akce splňovat všechny tyto požadavky:
 - a) předložit etické sebehodnocení týkající se cíle, provádění a pravděpodobného dopadu činností, včetně potvrzení a popisu souladu s odstavcem 1;
 - b) poskytnout potvrzení, že činnosti budou v souladu i) s Evropským kodexem chování pro integritu výzkumu, ii) s Globálním kodexem chování pro rovnocenná výzkumná partnerství a že nebudou prováděny žádné činnosti, které jsou z financování vyloučeny;
 - c) poskytnout pro činnosti prováděné mimo Unii potvrzení, že stejné činnosti by byly povoleny v některém členském státě;
 - d) poskytnout pro činnosti, při nichž se využívají lidské embryonální kmenové buňky, v příslušných případech údaje týkající se licencí a kontrolních opatření, která přijmou příslušné orgány dotčených členských států, jakož i údaje o etických schváleních, která je nutno získat před zahájením příslušných činností;
 - e) před zahájením příslušných činností získat veškerá schválení nebo jiné povinné dokumenty od příslušných vnitrostátních, místních etických komisí nebo jiných orgánů, jako jsou orgány pro ochranu údajů, a tyto dokumenty uchovávat ve spisu, aby je na požádání poskytly Komisi nebo příslušnému prováděcímu orgánu.

Kapitola II

Granty

Článek 23

Výzvy k předkládání návrhů

- 1. Obsah výzev k podávání návrhů pro všechny akce musí být zahrnut do pracovního programu.
- 1. Výzva k podávání návrhů se nevyžaduje u koordinačních a podpůrných akcí:
 - a) které mají být provedeny právními subjekty uvedenými v pracovním programu a
 - b) na které se nevztahuje výzva k podávání návrhů v souladu s čl. 198 písm. e) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.
- 2. Pracovní program upřesní výzvy k podávání návrhů, za něž mohou být uděleny „pečeti excellence“. Informace týkající se žádosti a hodnocení mohou být sdíleny se zainteresovanými financujícími orgány, s výhradou uzavření dohod o zachování důvěrnosti, pokud proti tomu žadatel výslovně nevznesl námitku.
- 2a. Komise a další financující subjekty uplatní dvoufázový postup předkládání a hodnocení žádostí s cílem v příslušných případech zjednodušit postup podávání žádostí pro příjemce, zejména v rámci pilíře II. Je-li to vhodné, mohou být anonymizované návrhy vyhodnoceny během první fáze hodnocení.

Článek 24

Finanční způsobilost žadatelů

- 1. Kromě výjimek uvedených v čl. 201 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se finanční způsobilost koordinátora ověřuje pouze v případě, že požadované financování z prostředků Unie je rovno 1 000 000 EUR nebo vyšší.

2. Bez ohledu na odstavec 1 platí, že pokud existují důvody k pochybnostem o finanční způsobilosti žadatele nebo pokud existuje vyšší riziko vzhledem k účasti v několika probíhajících akcích financovaných z výzkumných a inovačních programů Unie, ověří se rovněž finanční způsobilost ostatních žadatelů nebo koordinátorů, i když je požadované financování pod prahovou hodnotou uvedenou v odstavci 1.
3. Je-li finanční kapacita strukturálně zaručena jiným právním subjektem, ověří se finanční kapacita tohoto právního subjektu.
4. Pokud je finanční způsobilost žadatele nedostatečná, může se účast žadatele podmínit předložením prohlášení o společné a nerozdílné odpovědnosti přidruženého subjektu.
5. Příspěvek do vzájemného pojišťovacího mechanismu uvedeného v článku 30 se považuje za dostatečnou záruku podle článku 155 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509. Od příjemců nesmí být přijaty ani od nich nesmí být požadovány žádné další záruky nebo zajištění.

[Článek 25

Kritéria pro udělení a výběr grantu

1. Návrh se hodnotí na základě těchto kritérií pro udělení grantu:
 - a) excellence;
 - b) dopad;
 - c) kvalita a účinnost provádění.

Pracovní program stanoví podrobnosti týkající se uplatňování kritérií pro udělení uvedených v odstavci 1.

2. Při hodnocení akcí ERV v oblasti hraničního výzkumu a akcí v oblasti výzkumu a odborné přípravy se odchylně od odstavce 1 použije pouze kritérium excelence podle písmene a) uvedeného odstavce.

Článek 26

Lhůta pro udělení grantu

1. Odchylně od čl. 197 odst. 2 prvního pododstavce nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se použijí tyto lhůty:
 - a) pro informování všech žadatelů o výsledku hodnocení jejich žádosti: maximálně pět měsíců od uplynutí lhůty pro podání úplných návrhů;
 - b) pro podpis grantových dohod s žadateli: maximálně sedm měsíců od uplynutí lhůty pro podání úplných návrhů.
2. Aniž by byla narušena kvalita postupu hodnocení a udělování, může pracovní program stanovit kratší lhůty, než jsou lhůty stanovené v odstavci 1.
3. Kromě výjimek stanovených v čl. 197 odst. 2 druhém pododstavci nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 lze lhůty uvedené v odstavci 1 tohoto článku překročit v případě akcí ERV, akcí, které získávají podporu z několika složek tohoto programu nebo z jiných programů Unie, a v případě, že jsou akce podrobeny etickému posouzení, bezpečnostní kontrole nebo posouzení za účelem ochrany konkurenceschopnosti Unie včetně jejích strategických aktiv a zájmů.

[Článek 27

Míra financování

1. Na všechny činnosti, které akce financuje, se použije jednotná míra financování na akci. Maximální míra na akci je stanovena v pracovním programu.

2. U akce lze v rámci programu uhradit až 100 % celkových způsobilých nákladů, s výjimkou ziskových právních subjektů, u nichž může být uhrazeno až 70 % celkových způsobilých nákladů. Platí výjimka, že malé a střední podniky jsou způsobilé pro míru financování až do výše 100 % celkových způsobilých nákladů.]

Článek 28

Nepřímé náklady

1. Nepřímé způsobilé náklady mohou dosahovat 25 % celkových přímých způsobilých nákladů, s výjimkou přímých způsobilých nákladů na subdodávky, finanční podpory třetím stranám a veškerých jednotkových nákladů nebo jednorázových částek, které zahrnují nepřímé náklady. Tam, kde je to vhodné, se nepřímé náklady zahrnuté do jednotkových nákladů nebo jednorázových částek vypočítají s použitím paušální sazby stanovené v předchozí větě, s výjimkou jednotkových nákladů na interně fakturované zboží a služby, které se vypočítají na základě skutečných nákladů v souladu s obvyklým postupem účtování nákladů příjemce.
2. Bez ohledu na odstavec 1 lze nepřímé náklady, pokud je to uvedeno v pracovním programu, vykázat ve formě jednorázové částky nebo jednotkových nákladů.

Článek 29

Způsobilé náklady

1. Odchylně od čl. 193 odst. 2 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 jsou způsobilé náklady na zdroje poskytnuté třetími stranami prostřednictvím věcných plnění, a to až do výše přímých způsobilých nákladů třetí strany.
2. Odchylně od čl. 195 odst. 2 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se příjmy plynoucí ze zhodnocování výsledků nepovažují za příjmy z akce.

- 2a. Příspěvek Unie pro akce „Marie Curie-Skłodowska“ v oblasti odborné přípravy a mobility náležitě zohledňuje jakékoli dodatečné náklady příjemce související s mateřskou dovolenou, rodičovskou dovolenou, volnem z důvodu nemoci, zvláštní dovolenou nebo se změnou najímající hostitelské organizace nebo změnou rodinného stavu výzkumného pracovníka po dobu trvání grantové dohody.

Článek 30

Vzájemný pojišťovací mechanismus

1. Zřizuje se vzájemný pojišťovací mechanismus (dále jen „mechanismus“), kterým se nahrazuje vzájemný pojišťovací mechanismus zřízený v souladu s článkem 37 nařízení Rady (EU) 2021/695 a který se stává jeho nástupcem. Mechanismus kryje riziko spojené s nenavrácením dlužných částek ze strany některých příjemců programu Horizont Evropa v rámci přímého i nepřímého řízení, jakož i veškerá již existující rizika krytá v souladu s článkem 37 nařízení (EU) 2021/695.
2. Mechanismus je řízen Unií, která je zastoupena Komisí jednající jako výkonný orgán. Komise stanoví prostřednictvím prováděcího aktu konkrétní pravidla pro fungování mechanismu.
3. Příjemci poskytnou příspěvek ve výši 5 % z prostředků Unie na akci. Na základě transparentních pravidelných hodnocení může Komise tento příspěvek navýšit až na 8 % nebo snížit na méně než 5 %. Příspěvek se započte proti počáteční předběžné platbě a vrátí se příjemcům při výplatě zůstatku. Uvedený příspěvek nepřekročí částku vyplacenou v rámci počáteční předběžné platby.
4. Veškeré finanční výnosy plynoucí z mechanismu a veškeré navracené částky představují vnější účelově vázané příjmy ve smyslu čl. 21 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 pro mechanismus. Pokud je výnos nedostatečný, mechanismus nezasahuje a orgán poskytující financování vymáhá případnou částku přímo.

5. Jakmile jsou všechny granty, u nichž je riziko kryto mechanismem, ukončeny, může Komise získat zpět veškeré částky držené mechanismem, přičemž tyto částky představují vnější účelově vázané příjmy ve smyslu čl. 21 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 pro program nebo jeho nástupce.

Článek 31

Vlastnictví výsledků

1. Příjemci vlastní výsledky, které vytvářejí.
2. Výsledky jsou společným vlastnictvím dvou nebo více příjemců, pokud je společně vytvořili a nelze
 - a) určit podíl jednotlivých příjemců na těchto společných výsledcích nebo
 - b) oddělit výsledky při podávání žádosti o jejich ochranu.

Spoluvlastníci se písemně dohodnou na rozdělení a podmínkách výkonu svého společného vlastnictví. Není-li dohodnuto jinak, každý spoluvlastník může udílet nevýhradní licence třetím stranám, aby zhodnocovaly společně vlastněné výsledky (bez práva udělovat sublicence), pokud ostatní spoluvlastníci obdrží předběžné oznámení a spravedlivou a přiměřenou odměnu. Spoluvlastníci se mohou písemně dohodnout, že použijí jiný režim než spoluvlastnictví.

3. Pokud mají třetí strany zapojené do akce (včetně zaměstnanců) práva na výsledky, zajistí příjemci, aby tato práva mohla být vykonávána způsobem slučitelným s jejich povinnostmi týkajícími se těchto výsledků.
4. Převod vlastnictví může v řádně odůvodněných případech podléhat podmínkám stanoveným v pracovním programu nebo v grantové dohodě, včetně požadavku na postoupení veškerých povinností týkajících se výsledků.

Šíření a zhodnocování

1. Příjemci spravují své výsledky v souladu s povinnostmi stanovenými v pracovním programu nebo v grantové dohodě. V rámci této správy příjemci:
 - a) chrání výsledky, pokud je to odůvodněné, zejména pokud mají výsledky komerční potenciál nebo jsou důležité z hlediska bezpečnosti;
 - b) poskytují přístup k výsledkům a dosavadním znalostem, pokud je to nutné pro provádění akčních úkolů nebo zhodnocení výsledků;
 - c) vyvíjejí maximální úsilí o zhodnocení výsledků, ať už přímo, nebo nepřímo, mimo jiné prostřednictvím předávání nebo licencování; pokud nejsou výsledky zhodnoceny v daném období, může Komise určit nástroje a pomůcky, například ty, jež slouží strategii zhodnocování stanovené v kapitole III nařízení (EU) XXX [Evropský fond pro konkurenceschopnost], které mají dotyční příjemci použít, aby zhodnocení těchto výsledků usnadnili;
 - d) výsledky co nejdříve vhodným způsobem zveřejňují a zároveň zachovávají důvěrnost výsledků, pokud je to nutné z důvodu ochrany výsledků, bezpečnostních obav nebo oprávněných zájmů;
 - e) dodržují postupy otevřené vědy, mimo jiné tím, že:
 - i) zajišťují otevřený přístup ke všem recenzovaným vědeckým publikacím týkajícím se výsledků;
 - ii) odpovědně spravují výzkumné údaje v rámci akce a další výsledky v souladu se zásadami „dohledatelnosti“, „přístupnosti“, „interoperability“ a „opakované použitelnosti“ (zásadami „FAIR“) a zajišťují k nim otevřený přístup, pokud to není v rozporu s příslušnými právními předpisy, oprávněnými zájmy, včetně obchodních zájmů, nebo jinými omezeními.

- f) pokud není v pracovním programu stanoveno jinak, vypracovávají a pravidelně aktualizují plán správy svých výsledků, včetně údajů;
- g) poskytují bezplatný přístup ke svým výsledkům následujícím subjektům za účelem rozvoje, provádění a monitorování jejich politik nebo programů:
 - i) orgánům, institucím a jiným subjektům Unie;
 - ii) vnitrostátním orgánům členských států, pokud je to stanoveno v pracovním programu nebo grantové dohodě.

Článek 33

Zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi a zadávání zakázek na inovativní řešení

1. Grantové akce mohou zahrnovat nebo mít za hlavní cíl zadávání zakázek v předobchodní fázi nebo zadávání zakázek na inovativní řešení. Tyto zakázky mají zadávat příjemci, kteří jsou veřejnými zadavateli nebo soukromými zadavateli.
2. Zadávací řízení:
 - a) pokud je provádějí veřejní zadavatelé: musí být v souladu s pravidly hospodářské soutěže a se zásadami transparentnosti, nediskriminace, rovného zacházení, řádného finančního řízení a proporcionality, s platnými pravidly EU na ochranu strategické autonomie Unie a regulačními požadavky Unie pro konkrétní odvětví;
 - b) pokud je provádějí soukromí zadavatelé: musí být v souladu se zásadami SFEU, pravidly hospodářské soutěže a platným smluvním právem, pravidly EU na ochranu strategické autonomie Unie a regulačními požadavky Unie pro konkrétní odvětví;
 - c) mohou opravňovat k zadání několika zakázek v rámci jednoho řízení (pořizování z více zdrojů);
 - d) stanoví, že bude veřejná zakázka zadána nabídkám, které nabízejí ekonomicky nejvýhodnější nabídku a současně zajistí neexistenci střetu zájmů.

3. V případě zadávání zakázek v předobchodní fázi může být zadávací řízení urychleno a může zahrnovat nákup prvních řešení svého druhu, aby se zjednodušilo a usnadnilo provádění.
4. Mohou být uplatněny zvláštní podmínky, mimo jiné pokud jde o místo plnění zadávaných služeb, zboží nebo prací a o vlastnictví výsledků a přístup k nim. V rámci toho v případě zadávání zakázek v předobchodní fázi:
- a) dodavatelé vlastní alespoň práva duševního vlastnictví k výsledkům, které vytvořili, zatímco zadavatelé získají alespoň bezplatný přístup k výsledkům pro vlastní potřebu a bezplatný přístup k výsledkům pro své současné a budoucí dodavatele, kteří budou výsledky využívat pro zadavatele;
 - b) v mimořádných situacích, kdy dodavatelé nemohou poskytnout dostatečná řešení k uspokojení širší poptávky na trhu EU, mají zadavatelé právo poskytnout nebo požadovat, aby dodavatelé poskytli, třetím stranám právo komerčně využít výsledky pro zadavatele a pro širší trhy, na nevýhradním základě a za spravedlivých a přiměřených podmínek;
 - c) pokud dodavatelé v daném období komerčně nevyužijí své výsledky nebo je zneužijí v rozporu s veřejným zájmem, může od nich být vyžadován převod vlastnictví výsledků na zadavatele v souladu se smlouvou na veřejnou zakázku.
5. Akce zadávání zakázek prováděné Komisí nebo prováděcími orgány mohou mít podobu zadávání zakázek v předobchodní fázi nebo zadávání veřejných zakázek na inovativní řešení. Toto zadávání zakázek provádí Komise nebo příslušný prováděcí orgán svým jménem nebo společně se zadavateli z členských států a třetích zemí přidružených k programu.

Kapitola III

Evropská rada pro inovace

Článek 34

Zvláštní pravidla Evropské rady pro inovace

1. V souladu s čl. 20 odst. 2 písm. a) bodem i) nařízení (EU) XXX [Evropský fond pro konkurenceschopnost] a jak je uvedeno v pracovním programu, mohou být granty ERI Transition udělovány bez výzvy k předkládání návrhů na doporučení správce programu a na doporučení nezávislých externích odborníků, a to na základě jasných a objektivních kritérií za účelem následného financování výsledků dosažených prostřednictvím akcí financovaných v rámci programu a nařízení (EU) 2021/695 o programu Horizont Evropa.
2. Nástroj ERI Accelerator podporuje pouze jednotlivé příjemce a jednotlivé subjekty, do nichž je investováno, kteří jsou malými a středními podniky, zejména včetně startupů a scaleupů, a v řádně odůvodněných případech malých podniků se střední tržní kapitalizací.
3. Návrhy na akce ERI Accelerator může předkládat jeden nebo více právních subjektů, které mají v úmyslu založit nebo podporovat potenciálního příjemce, s předchozím souhlasem tohoto příjemce. Pokud je návrh vybrán k financování, podepisuje se grantová a investiční dohoda pouze s tímto příjemcem.
4. V případě akcí s kombinovaným financováním se příjemce a subjekt, do něhož je investováno, mohou lišit v tom smyslu, že subjekt, do něhož je investováno, může být holdingovou nebo mateřskou společností příjemce.
5. Financující subjekty, které provádějí programy Unie, nebo vnitrostátní či regionální financující subjekty či programy certifikované Komisí mohou přímo předkládat návrhy na výzvu ERI Transition nebo ERI Accelerator, pokud tyto návrhy vycházejí z přezkumu projektu akce financované certifikovanými financujícími subjekty a programy, s výhradou podmínek stanovených v pracovním programu ERI (ERI Plug In a ERI Fast Track).

6. U nástroje ERI Accelerator se třetí hodnotící kritérium stanovené v čl. 25 odst. 1 nahrazuje mírou rizika akce, kvalitou a účinností provádění a potřebou podpory Unie.
7. Investice se provádějí do subjektů nefinancovatelných bankami a společně se spoluinvesticemi jiných soukromých investorů. Pokud však taková podpora není poskytována plně v rámci Evropského fondu pro konkurenceschopnost nebo pokud společnosti nenajdou soukromé spoluinvestory v Unii nebo jsou financovatelné pouze mimo EU, může být daným subjektům ve výjimečných a řádně odůvodněných případech poskytnuta podpora v zájmu ochrany strategických zájmů Unie.
8. Odchylně od čl. 212 odst. 2 písm. a) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se na investiční akce ERI Accelerator nevztahují podmínky týkající se hospodářské životaschopnosti.

Odchylně od čl. 212 odst. 3 prvního, druhého a čtvrtého pododstavce nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se příjmy, splátky a zpětně získané prostředky z kapitálových akcí fondu ERI financovaných podle tohoto nařízení a jeho předchůdců použijí k poskytnutí podpory Unie na kapitálové akce fondu ERI. Odchylně od čl. 21 odst. 3 písm. f) a v souladu s čl. 21 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 představují tyto zdroje vnější účelově vázané příjmy tohoto programu.
9. Akce s kombinovaným financováním se pozastaví, změní nebo v řádně odůvodněných případech ukončí, pokud není dosaženo měřitelných milníků nebo pokud příjemce bez řádného zdůvodnění odmítne investiční podporu.
10. Fond ERI může výjimečně přidělit následné investice pouze v jednom z těchto dvou případů:
 - a) pokud je to nutné k ochraně strategických aktiv, zájmů, autonomie nebo bezpečnosti Unie nebo
 - b) pokud by bez následné investice ERI další kola financování neproběhla nebo by proběhla za výrazně méně výhodných podmínek.

11. Pracovní program ERI může stanovit další omezení týkající se udělování následné podpory, zejména pokud jde o její výši. O takovéto následné podpoře je řádně a včas informován programový výbor.

Článek 35

Zrušení

Nařízení (EU) 695/2021 se zrušuje s účinkem ode dne 1. ledna 2028.

Článek 36

Přechodná ustanovení

1. Tímto nařízením není dotčeno pokračování ani změna dotčených akcí, až do jejich ukončení, podle nařízení (EU) 2021/695, které se na příslušné akce použije až do jejich ukončení.
2. Finanční krytí přidělené na program může zahrnovat i výdaje na technickou a správní pomoc nezbytné pro zajištění přechodu k programu od opatření přijatých podle jeho předchůdce, nařízení (EU) 2021/695.

Článek 37

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se od 1. ledna 2028.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne ...

Za Evropský parlament

Za Radu

předseda/předsedkyně

předseda/předsedkyně
